

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljate (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Dolgo polje št. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 16 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pri stojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Nevarnost vojske med Avstrijo in Rusijo minula.

Pismo avstrijskega cesarja ruskemu carju.

Zanimivo in za vso Evropo velevažno poročilo je prišlo te dni iz Dunaja: Cesar Franc Jožef je napisal ruskemu carju lastno-ročno pismo, katero je nesel podpolkovnik princ Hohenlohe osebno v Petrograd. O vsebini pisma se varuje stroga tajnost.

Na vse, ki poznajo evropski položaj in napetost, ki je vladala desetletja med našo in rusko državo, je vplivala ta vest kakor balzam. Še ni tega tako dolgo, da je ruski car v Racconigi obiskal italijanskega kralja, a v dolgem krogu se je izognil Avstrije. Bila je to naravna posledica dozrajne avstrijske zunanje politike, ki se je izkazala silno nevhvaležno sosedu Rusiji. L. 1848. so bili Rusi, ki so rešili avstrijsko državo pred mažarskimi puntarji in pred razpadom, ne da bi bili zahtevali kakšno odškodnino. A že leta 1854. se je Avstrija zvezala z zapadnimi evropskimi državami in s Turčijo ter je v takozvani krimski vojski padla Rusom za hrbet. Pozneje se je začelo med Avstrijo in Rusijo tekmovanje na Balkanu in parkrat že, posebej pa l. 1908. in letos je grozila izbruhiti vojska med nami in Rusi — zaradi balkanskih vprašanj. Protislovanska politika avstrijskih vlad od nekdanj pa do danes je to napetost le še poostrovala.

Ko je po smrti grofa Aehrenthala nastopil kot avstrijski zunanji minister grof Berchtold, ki je bil do takrat avstrijski poslanik v Petrogradu, se je čulo mnenje, da je nastopila doba sporazuma med Avstrijo in Rusijo. Seveda smo se varali. Berchtold je nadaljeval Slovanom sovražno politiko, osobito lansko jesen, in s tem gotovo ni gladil pota avstrijsko-ruskemu sporazumu.

Pismo avstrijskega cesarja ruskemu carju je pa znamenje, da se je razmerje med avstrijskim in ruskim cesarskim dvorom temeljito spremenilo. To daje upanje, da pride v kratkem do trajnega sporazuma, zakaj lastnoročno pisana pisma si pišejo samo vladarji tistih držav, med katerimi vladajo prijateljske razmere. Dal Bog, da bi se to uresničilo!

Kako bi bilo v slučaju splošne evropske vojske?

Marsikdo si je že trl glavo, kako bi bilo, če bi res prišlo do splošne evropske vojske, v kateri bi si stali nasproti dve veliki skupini držav: na eni strani trozveza (Avstrija, Nemčija in Italija), na drugi strani trojni sporazum ali tripelententa (Rusija, Anglija in Francija). V taki velikanski vojski bi stopilo na bojno polje vse, kar je doslej izumil človeški duh na potu svojega napredka. Ta vojska bi odločila, kdo bi bil bodoči gospodar Evrope in sveta.

Poglejmo si torej nakratko v številkah, kakšno moč predstavljata obe skupini glede armade in bojne mornarice:

Trozveza ima 1,232.000 stalne armade (Nemčija 620.000, Avstrija 387.000, Italija 225.000) 5,093.000 rezerv in lahko v slučaju vojske postavi na plan 6,326.000 mož;

k temu pride še 4,800.000 črne vojske, torej skupaj krog 11 milijonov.

Tripelententa ima 2,057.000 stalne armade (Rusija 1,200.000, Francija 600.000, Anglija 557.000), 5,343.000 rezerv in 7,770.900 črne vojske, torej krog 15 milijonov mož, za blizu 4 milijone več ko trozveza. Seveda ne odločuje le število vojaštva, ampak tudi njega oboroženost, izvežbanost. V tem oziru pa si bodo armade vseh navedenih držav precej enake.

In na morju?

Nemčija ima oklopnice, križark, monitorjev in torpedovk skupaj 344, Avstrija 56, Italija 175, torej cela trozveza skupaj 575 ter 78.340 moštva; Anglija ima raznih bojnih ladij 536 (torej skoro toliko ko cela trozveza), Francija 306, Rusija 231, torej tripelententa skupaj 1073 ter 217.000 moštva. K temu pa še niso prišteti novi železni veliki dridnovti, katerih ima doslej zopet največ Anglija. Kje je torej na morju premoč, si lahko vsak sam izračuna.

In tretje, kar je glavno, je pa vprašanje: kje je več denarja? Zakaj že avstrijski general Montecucoli je svoj čas rekel: za vojsko treba denarja, denarja in zopet denarja. In to je splošno znano: denar imajo Angleži in Francozi, torej tripelententa; Nemčija in Avstrija sta denarno odvisni od Francozov. Avstrijske blagajne so po zatrdilu oddelnega predstojnika v finančnem ministrstvu — prazne.

Na kateri strani bi bil torej uspeh? Na podlagi zgornjih podatkov tega pač ni težko izračunati, zato upamo, da si bodo naši državniki stokrat premislili, predno se bodo spustili v kake — pustolovščine.

Nova postava o kužnih boleznih ali epidemijah.

Avstrijska postava o kužnih boleznih (epidemijah) ni več odgovarjala potrebam časa in je bila potrebna korenite spremembe. Sedaj je državni zbor tako postavu sprejel. Ker jo bo odobrila skoro gotovo tudi gosposka zbornica, je upati, da bo postava v kratkem času stopila v veljavo.

Postava temelji na načelu, da je uspešen boj proti kužnim boleznim mogoč samo, če se strogo določi in izvede dolžnost, naznaniti pristojni oblasti vsak slučaj, v katerem obstoja sum, da se gre za eno izmed kužnih bolezni, ki so v postavi navedene. Takih je 17 in sicer več vrst legarja, difterija, škrlatica, otrpjenje tilnika, otročnica, koze, azijska kolera, kuga, gobavost, žolta mrzlica, vranični prisad, smrkavost, steklina in še druge. Kakor so oblasti odredile, da se ena ali druga teh bolezni mora takoj naznaniti, je treba ovaditi ne le posamezne slučaje bolezni — ali po nji povzročene smrti, ampak tudi vse slučaje, o katerih je mogoče, sumiti, da so epidemični (kužni).

Dolžnosti ovadbe so podvrženi: zdravnik, babica, strežaji, hišni oče, učitelji, lastnik stanovanja, gostilničarji in hotelirji, hišni posestniki, v nekaterih slučajih živiozdravniki, končno mrliški ogledi. Ovadbo je izročiti županu, ki jo sporoči politični oblasti. Ta je obvezana, takoj vse ukreniti, da se epidemija omeji in uspešno zatre. Taka sredstva so: izolacija (osamljenje) bolnikov, razkuženje (desinfekcija) stanovanj, omejitev oziroma prepoved porabe vodovodov in vodnjakov, omejitev prometa z živili, zapiranje in zapečatenje stanovanj, prepoved procesij in shodov, prepoved krošnjarstva, zapiranje obrtnih podjetij oziroma omejitev njihovega obrata itd.

Za zatiranje kužnih bolezni imajo v prvi vrsti skrbeti občinski in distriktni zdravniki, če so se pa nevarno razširili, se nastavijo posebni epidemijski zdravniki.

Kdor kake kužne bolezni ne naznani, zapade kazni. Vlada je prvotno predlagala precej ostre kazni, a poslanska zbornica je te določbe znižala; kazni se gibljejo v mejah do 300 K oziroma 14 dni zapore.

K stroškom, ki jih imajo občine za izolacijske prostore, za razkuževanje itd. mora po novi postavi država prispevati vsaj polovico resničnih stroškov. Tudi če morajo oblasti izprazniti ali zapreti obrtna podjetja, so prizadete potrebne osebe upravičene zahtevati odškodnino iz javnih stroškov. Tako je torej država prevzela velik del bremen nove postave, pa si je na drugi strani tudi lahko svesta, da se bo v bodoče lahko bolj uspešno borila proti kužnim boleznim.

Balkanska vojska.

Bolgari in Srbi odpovejo premirje — vojska se nadaljuje. — Odgovor nove turške vlade nezadovoljiv. Turki hočejo še nadalje pogajanje zavlačevati. — Bolgari ter Srbi bodo zavzeli Drinopolje z generalnim naskokom, istotako Crnogorci in Srbi Skader. — Revolucija v turški armadi? — Sporazum med Bolgarsko in Rumunijo. Albanci pripravljajo vstajo proti Srbom.

Prične se torej drugi odlomek balkanske zaloigre. Cesar niso dosegli diplomatje v Londonu, to hočejo doseči topovi, puške in bajoneti. Bolgarski ministerski svet je 30. jan. sklenil odpovedati Turčiji premirje, ki je na podlagi svoječasne pogodbe poteklo v štirih dneh, torej 3. tm. zvečer. Vrhovni poveljnik bolgarske armade Savov je to po naročilu bolgarske vlade naznanil turškemu velikemu

vezirju s kratkim, suhoparnim obvestilom. Savov je pa obenem izdal sledeči manifest na armado:

»Potek mirovnih pogajanj je pokazal, da nam sovražnik noče odstopiti niti pedi one zemlje, ki smo jo osvojili s svojim zmagovitim orožjem. S peresom hočejo uničiti, kar ste priborili vi in vaši junaški bratje. Ali se ne boste maščevali za tako žalitev slavne bol-

Podružnica ljubljanske kreditne banke, Celje

Graška cesta (v hiši g. Kolenca) 68 50-2

obrestuje **vloge** na tekočem računu proti 60 dnevni odpovedi po od dne vloge do dne dviga brez vsacega odbitka

5¹/₂ 0/0

garske armade, vi zmagoviti junaki izpred Lozengrada, Bunar Hisarja, Lile Burgasa in izpred Cataldže? Pripravite se na nove zmage, pokažite s svojo silno hrabrostjo, da zasluži draga nam bolgarska domovina več, kakor samo spoštovanje Evrope!»

Istočasno z Bolgarsko je tudi Srbija odpovala premirje. Bolgari so odločeni na eni strani

zavzeti Drinopolje s silnim naskokom,

in upajo, da se jim to v nekaj dneh posreči. Obenem se prične seveda bitka tudi pri Čataldži, Bolgari bodo potem korakali v Carigrad, čemur tudi Rusija več ne nasprotuje, in bodo na bojišču diktirali Turčiji pogoje za mir, ki pa bodo mnogo hujši nego so bili dozdajni.

Nova turška vlada je na noto velesil odgovorila. Toda

turški odgovor ni zadovoljil

niti balkanske zveze niti večine velesil. Turki ponujajo Bolgarom sicer en del mesta Drinopolja in nekaj egejskih otokov. Tak predlog so pa turški delegati svoj čas že tudi v Londonu stavili, a so ga Balkanci zavrnil. Tem manj ga morejo sprejeti sedaj. Turška vlada tudi izjavlja v odgovoru, da je

pripravljena za nadaljna pogajanja,

toda balkanci v tem po pravici vidijo zopet zavlačevanje. Bolgare in Srbe pa je vzdrževanje vojske v zimskih šotorih sedaj že skozi 2 meseca stalo tako ogromne žrtve, da ne morejo privoliti v nadaljno zavlačevanje pogajanj.

Govori se, da so nekatere velesile, posebno baje Nemčija, skušale v Sofiji posredovati, da bi Bolgari nekoliko pri svojih zahtevah odnehali. S kakim uspehom, še v trenutku, ko to pišemo, ne vemo. Nekatera poročila pravijo, da Bolgari še v pondeljek zvečer niso pričeli s sovražnostmi, ker so še vedno pričakovali, da se Turčija uda. Ko-

liko je na tem resnice, bodq vedela najnovjša poročila.

Bolgari imajo pred Čataldžo krog 220000 mož, Turki prilično enako; Bolgari pred Drinopoljem 60.000 mož; kolikor je še turške posadke v trdnjavi, ni znano; Bolgari na polotoku Galipolju 60.000 mož in enako baje Turki. Kakšen bo uspeh nadaljne vojske, se lahko prilično že naprej izračuna. Bolgarska in srbska armada sta se ojačili in z vsem preskrbeli in imata pred seboj svet cilj, turška armada pa je v obupnem stanju in med seboj needina. Pri Čataldži so se že ponovno vršili spopadi med pristaši stare in nove turške vlade v armadi. Da je s tako vojsko uspeh izključen, je več ko gotovo.

Tudi Črnogorci in Srbi pred Skadrom so odločeni,

zavzeti Skader z naskokom,

Med Bolgarijo in Rumunijo je med tem postalo razmerje že dozdej prijaznejše. Sicer pa si bo Rumunija stokrat premislila pasti Bolgarom za hrbet, zakaj v istem trenutku prekorači več stotisoč mož ruske armade rumunsko mejo.

Med Srbe in Bolgare bi radi Nemci na vsak način zasejali seme razdora. Vedno pišarijo o napetosti, ki vlada med obema državama zaradi bodočih mej. Brez dvoma je, da se bota obe slovanski balkanski državi mirno sporazumeli — na veliko žalost avstrijskih in nemških slovonožrcov.

Glede mej Albanije

so si baje veleposlaniki v Londonu prišli že precej blizu. Italija je baje že privolila, da pripade Skader Črni gori. Enako izjavo pričakujejo sedaj še od Avstrije in Nemčije. V Londonu pa je prišlo te dni tudi poročilo, da Albanci po vsem albanskem ozemlju organizirajo oboroženo vstajo proti Srbom.

Krvavi ples na Balkanu se torej zopet pričinja, upamo, da na končno zmago slovanske in krščanske stvari!

Iz političnega sveta.

Vodstvo mladočeške stranke je izdalo poziv na vse češke poslance, naj izstopijo iz vladne večine, ker Čehi ne smejo še nadalje podpirati vlade, ki nemško-češka pogajanja nalašč zavlačuje.

Državni zbor bo imel svojo prihodnjo sejo v pondeljek 10. febr.

Nemški državni zbor zoper politiko nemške vlade proti Poljakom. V nemškem državnem zboru so Poljaki minuli teden stavili predlog, naj bi se izrekla nemški vladi nezaupnica zaradi njene politike proti Poljakom na Poznanjskem, posebno glede razlastovanja poljskih posestev. Državni zbor je ta predlog sprejel z 213 proti 97 glasovom. To je vsekako lepo znamenje, ki kaže, da tudi Nemci sami niso zadovoljni s to roparsko politiko. Glasovanje je napravilo po vsej Nemčiji velik utis.

Štajerska nemška agrarna stranka se je v vodstveni seji 30. jan. izrekla za to, da se dež. zbor ne razpusti, ampak da se skuša doseči njegova delazmožnost.

Prazne avstrijske blagajne. V pododseku državnega zbora za stanovanjski fond je zastopnik vlade baron Engel na zahtevo pododseka, naj da finančno ministrstvo temu fondu 6 milijonov kron, izjavil, da jih vlada ne more dati, ker jih — nima. Blagajniških preostankov sploh ni. Izvanredni stroški za sedajno mobilizacijo se pokrivajo iz tekočih prejemkov. Engel je dejal med drugim: »Gospodje, vi nimate niti pojma, v kako težki situaciji se nahaja finančno ministrstvo. Navajam le slučaj, da se višjim uradnikom, ki so šli na dopust, niso mogli pravočasno izplačati predujmi.« To so res obupne razmere! In potem se naj naša država še zaplete v vojsko!

Beleške.

Stare papirnate bankovce bodo odtegnili iz prometa. Bankovci po 10 in 20 kron iz leta 1900 še ostanejo do 28. februarja 1913 v veljavi, potem pa jih bodo sprejemale samo davkarije in večji denarni zavodi (banke). 100kronski bankovci iz leta 1901 pa ostanejo v prometu do 31. jan. 1913.

Potovanje slovenskih učiteljev na jug. Ker je pred dvema letoma od Slov. Šolske Maticе nameravano potovanje na jug zaradi grozeče kolere moralo izostati, namerava imenovano društvo prirediti to potovanje v letošnjih glavnih počitnicah, in sicer približno v času od 24. avgusta do 8. septembra. Upati je, da bodo gg. učitelji in učiteljice, ki imajo v tem času še deloma šolo, dobili od pristojnih oblasti dopust. Program potovanja je isti, kakor je bil svoječasno razglašen v »Učiteljskem Tovarišu« in »Popotniku«, namreč: Trst, Pulj, Mali Lošinj, Zader, Šibenik, Spljet, Hvar (Lesina), Vis, Komisa, Gruz, Dubrovnik, Kotor, Novigrad, Mostar, Sarajevo, Jajce, Banjaluka, Zagreb. — Stroški za osebo bodo približno K 200 (voznja, hrana

in prenočišče). Potovanje se vrši le, če se oglasi najmanj 30 udeležencev, ki vpošljejo Slov. Šolski Matici na račun do konca majnika 1913 po 100 K, ostalo pa v mesečnih obrokih. Kdor se oglasi, dobi vplačani denar le tedaj nazaj, če bi se potovanje sploh ne moglo izvršiti.

Slov. Šolska Matica.

»Zgodovinsko društvo v Mariboru« je ravnokar zaključilo 9. leto svojega obstanka. To društvo je eno najvažnejših kulturnih organizacij na Slov. Štajerskem, toda žal, da se je zlasti med slovansko inteligenco vse premalo upošteva. V teku devetih let je izdalo imenovano društvo v svojem »Časopisu za zgodovino in narodopisje« prelepo zbirko velezanimivih razprav, tičočih se slovanske zgodovine in narodopisja. Zlasti letošnji »Časopis« se odlikuje po zelo zanimivi vsebini. Omenjamo le dr. Kovačičeve »Viteze Pesničarje«, dr. Fr. Kidričevo »Oblego Sigeta v sodobnem hrvaškem opisu« in dr. M. Dolencov »Postanek in pomen inštrukcij za krvna sodišča na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem«. Vse te razprave se odlikujejo po znanstveni vsebini, o katerih so se celo nemški vseučiliški profesorji izjavili kar najbolj laskavo in si jih dali prevesti v nemški jezik, češ da bi bila njih raziskavanja brez teh doneskov pomanjkljiva. Opozarjamo torej slavna vodstva raznih knjižnic, pa tudi posameznike na »Časopis« in jih pozivljemo, da pristopijo kot novi udi »Zgodovinskega društva v Mariboru«. Članarina je 5 K na leto ali 100 K naenkrat za vselej.

Učiteljski mestl sta razpisani v Št. Jakobu v Slov. gor. in Makolah.

Dr. Kukovčev govor v Župeleveu, v katerem je z izključno in odločno narodnega stališča temeljito govoril o ponesrečeni dr. Benkovičevi nemški brošuri o deželnem gospodarstvu ter mu dokazal popolno neznanje in šarlatanstvo, je klerikalce silno razburil. Skušajo dr. Benkoviča oprati, a ker stvarno tega ne morejo, so se sedaj oprijeli obupnega sredstva: dr. Kukovču očitajo, da se je zvezal z Nemci. Bolj smešni klerikalci težko postanejo. Na take neumnosti se da odgovoriti samo: klerikalci le psujte naprej! Kadar psi lajajo mi jahamo!

Glede razmer pri sodiščih v Celju in drugod v okrožju višjega deželnega sodišča v Gradcu je vložil v državnem zboru interpelacijo poslanec dr. Ravnihar. V interpelaciji je ostro ožigosano postopanje nemških in nemškutarskih sodnikov, ki s slovanskimi strankami v kljub zahtevi nočejo sestavljati slovanskih zapisnikov.

Smrad v krščansko-socijalni stranki. Bivšemu dunajskemu županu dr. Neumayerju je socialnodemokratični poslanec Schuhmeier očital naravnost neverjetne stvari, med drugim tudi, kako se je v Adamovi obleki dal fotografirati z raznimi dvomljivimi ženskami. Dr. Neumayer je vložil proti Schuhmeierju tožbo. Ta pa je nastopil dokaz resnice, naker je Neumayer — tožbo brezpogojno umaknil. Res, čednostni so ti zastopniki »katoliške misli«!

Iz »Maticе Slovenske«. Letos marca poteče 50 let, kar so se pričele prve priprave za ustanovitev tega našega največjega kulturnega zavoda. L. 1912 je bilo 3370 članov. Glavna skupščina bo 9. marca.

O zvezah narodne stranke z Nemci, o njenem nemškutarstvu in podobnih oslarijah zadnji čas prav radi razpravljajo klerikalni listi, ker je to danes še edino sredstvo, da zakrijejo polom svoje nenarodne, protiljudske politike. Pribijemo samo: tako sumničijo tisti, ki so že neštetokrat izjavili, da jim je ljubši nemški sodnik ko slovansko-napredni, tisti, katerih pristaši so pri volitvah v brežiški okrajni zastop na korist Nemcem prelomili kompromis s slovanskimi naprednjaki; tisti, katerih pristaši so pri volitvah v konjiški okrajni zastop raje volili štajerčijanca ko slovanskega naprednjaka; tisti, kojih poslanec Brenčič je s pomočjo štajerčijancev bil izvoljen proti slovansko-narodnemu kandidatu; tisti, ki so dali v ljubljanskem občinskem zastopu Nemcem 7 odborniških mest samo zato, da bi slovanske naprednjake spravili ob večino, tisti, ki ... Pa kaj bomo naštevati, cel list in še več jih napolnimo z dejstvi resničnih zvez slovanskih klerikalcev z Nemci in nemškutarji. Taki ljudje naj sumničijo pošteno slovansko stranko?!

Kako sodijo poštenu Nemci o južnih Slovanih? Bavarski nemški list »Das bayrische Vaterland« je pisal nedavno med drugim: »Ako so južni Slovani dali v zadnjem času več povoda, da se govori o njih, se to nikakor ne sme smatrati kot sredobežno stremjenje, marveč kot razumljivo težnjo, da si pribora v državi sami primeren gospodarski in političen vpliv, odgovarjajoč njihovem številu in njihovem kulturnemu razvoju. V Avsto-Ogrski se da morebiti govoriti o novoslovanstvu. Ta pa nima z vseslovanstvom, s to čisto rusko cvetko, prav nič opraviti. V bistvu gre tu za mirno kulturno tekmo z nemštvom, ki se sme tem manj smatrati za čudno, ker je med vsemi narodi, ki jih ščiti habsb. rška zastava, slovanska narodnost ne samo po številu najmočnejša, marveč je tudi v kulturnem oziru tako presenetljivo napredovala, da se mora nepristransko sodečemu človeku zdeti docela nepojmljivo, da se nekateri nemški krogi še vedno ne morejo otrestiti misli za nadvlado Nemcev v Avstriji.« — Tako sodi trezen Nемеc — drugače pa seveda naši nemškutarji!

Celjski okraj.

Iz Šmarja pri Jelšah. Poštna oddaja v Lembergu se je s 1. febr. pridrla poštnemu uradu v Podplatu.

Iz Dramelj poročča »Sl. Gosp.«, da je bilo na shodu naprednega šentjurskega političnega društva 40 udeležencev, med njimi 8 kmetov. Dober tek ljudem, ki morajo take laži požirati. Župnik Ogrizek zasluži, da postane čimprej duhovni svetovalec!

Ponikva ob j. ž. Na Ponikvici je 29. jan. umrl veleposestnik Franc Senica, star 48 let. Bil je v načelstvu posojilnice v Šmarju, obč. odbornik na Ponikvi, splošno spoštovan in priljubljen ter vrl naprednjak. Pogreba se je udeležila oromna množica ljudstva. Obč. odbor na Ponikvi in posojilnica v Šmarju sta položila na krsto lepa venca! Blag spomin vrlemu možu!

Šolske zadeve iz celjskega okraja. Gdč. Marija Supanek, prov. učiteljica na okoliški šoli v Vojniku, se je vsled omožitve službi odpovedala in pride na njeno mesto kot suplentka gdč. Matilda Požar. Gosp. Stanko Gradišnik je pripuščen kot volonter na deško okoliško šolo v Celju; gdč. Pepeca Ahtik se je namestila kot suplentka v Dramljah; do zdaj prov. razred na šestrazredni okoliški šoli v Vojniku je postal definitiven.

V tujini umrl rojak. V Njujorku je v tamošnji nemški bolnici umrl g. Fr. Podgoršek, nekdanji policijski svetnik v Ljubljani, doma iz Ponikve ob j. ž. »Slov. Narod« piše o njem: »Po dovršenih juridičnih študijah je služboval najprej pri sodišču, potem pa prestopil v službo ljubljanskega magistrata in sicer kot policijski komisar ter avanziral do svetnika. Bil je jako spreten policijski uradnik in je izvrševal svojo službo tako dobro da je že kot komisar dobil zlat zaslužni križec s krono. Znano je, da je Podgoršek potem izgubil svojo službo na magistratu. Toda kar se je pisalo o njegovih pregreških v javnosti, to je bilo silno pretirano in deloma tudi naravnost zlagano. Sodna preiskava proti njemu je bila ustavljena, magistrat pa ga je kaznoval z odpustom iz službe, največ na pritisk vlade, pri kateri je rual državni policijski kancelist Schweiger, ki je potem moral kar naenkrat v sumljivih okoliščinah izginiti v penzijo. Takrat, pred osmimi leti, se je Podgoršek preselil v Ameriko. Tam ga je zadela usoda, ki čaka onstran morja navadno vze študirane ljudi, ni si mogel ustvariti trdne eksistence. Opravljal je vsakovrstne službe, a kaj trajnega in zanesljivega ni mogel dobiti. Tudi pri »Glasu

Naroda« je sodeloval dve leti. Večkrat se je mislil vrniti v domovino, a strah, da tudi tu ne dobi kruha, ga je zadrževal v Novem Jorku. Prestal je mnogo zlega in dosti bridkosti, katerih ga je zdaj rešila smrt.

Sv. Jurj ob Taboru. Stalno upokojena je tukajšnja učiteljica gdč. Marija Škerbinc.

Na Kalobju priredi v nedeljo 9. febr. t. l. ob 3. pop. pri g. Teržanu šentjursko napredno politično društvo javni društveni shod, na katerem se bo razpravljalo o raznih važnih političnih in gospodarskih vprašanjih. Domačini in sosede, pridite mnogobrojno poslušati!

Gaberje. Tovarnar A. Wester ml. se je poročil. Daroval je ob tej priliki 1100 K celjskim nemškimi bojnim društvom.

Iz Celja. Celjski občinski svet se je v svoji zadnji seji izrekel proti ustanovitvi bolnišnice usmiljenih bratov v Žalcu, ker bi Celje v gospodarskem oziru škodo trpelo. Na drugi strani pa bi baje savinjske kopeli izgubile na svoji vrednosti, če bi se razni odpadki iz žalske bolnišnice spravljali v Savinjo. Da pa celjska deželna bolnišnica potrebam Spodnjega Štajerja ne zadostuje, o tem seveda celjski mestni očanci niso utegnili razpravljati.

Huda nesreča. Posesnik Zdolšek v Podgorju pri St. Jurju ob j. ž. je koval žareč kos železa. Poleg njega je stal njegov dveletni sinček Tonček. Ko je oče enkrat krepko udaril po železu, je odletel žareč kos otroku naravnost v levo oko in mu ga je popolnoma izžgal. Otrok je omedlel od bolečin. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Iz Pondorja pri St. Jurju ob Taboru. Hudo poškodoval se je pri razkladanju hmelja v St. Petru tukajšnji posestnik Jože Slakan p. d. Pstotnik. Padel je raz voz tako nesrečno na kamenita tla, da si je prebil glavo. Zdravnik upa, da ga mogoče ohrani pri življenju, ker je ponesrečenec izvanredno močne narave.

Iz St. Jurja ob j. ž. Pri občinskih volitvah v okoliški občini 29. in 30. jan. se je bil hud boj med dosedajno klerikalno večino in naprednjaki. Klerikalci so sicer še obdržali občino v rokah, toda prepričani naj bodo, da bodo po treh letih takega gospodarstva, kakoršno je bilo v občini dozdaj, tako temeljito zleteli, kakor še nikdar nikjer. Naprednjaki so dosegli častne uspehe: v 3. razredu 140 glasov proti 250 klerikalnim, v drugem 40 proti 70, v prvem 24 proti 34. Čast zavednim in neustrašenim volilcem! — V trgu je dozdajno volilno postopanje v vsem obsegu razveljavljeno. Klerikalci so si hoteli s sleparijami v volilnem imeniku zasigurati to občino, pa jim je za enkrat cesarska oblast napravila križ čez račune!

Iz Šmartna ob Dreti nam pišejo: Tukaj imamo zelo čudne cerkvene razmere. Zvonit hodijo Marijine device. Farani, tudi najbolj klerikalni se jezijo nad župnikom, ki mu je politika prva. Strašno mu smrdi »Narodni List«. Pozdravljam vse napredne Slovence, Tebi, vrli »Narodni List«, pa želim mnogo uspehov. — Hribolazec.

Silvnica pri Celju. Predzadnje nedeljo je naš kaplan na prižnici tako nastopil, da je celo faro razburil proti sebi. Vse, kar je prav, pravijo celo klerikalci, toda na tak način s prižnice hujskati, je vendar sramotno. Psoval je učiteljstvo, imenoval učitelje brezverce, hudičeve hlapce, s katerimi se ne sme otčevati in se jih mora spetati iz fare itd. Naše učiteljstvo je proti kaplanu nastopilo sodnijsko pot, kar je edino pravilno. — Naše »Vino in sadjerejsko društvo« je imelo minulo nedeljo občni zbor. Društvo lepo uspeva, vodijo ga najuglednejši možje. Letos bo zopet razpečalo več tisoč trsja po nizkih cenah med člane. Na zborovanju (pri Graselliju) je govoril tudi urednik Spindler iz Celja o gospodarskih zadevah, n. pr. o raznih davkih, posebej o osebnodohodninskem davku, o podporah vinogradnikom, o draginji itd.

Iz St. Jurja ob j. ž. Naš župnik ni samo hud politik, ampak tudi obrekovalec. Te dni je poklical k sebi neko dekle, ki ima fanta pri vojaki, začel jo je pregovarjati, da ne sme tega fanta rada imeti, drugače bo pogubljena. Lagal ji je, da je tisti fant drugi zakon obljubil, obrekoval gaje, da je razuzdanelec in pijanec. Ali je župniku, katerega bi lahko za en krajcar na Ribniško goro pipejal, že kaj zapravil? Za 36 vin. na dan pa fant menda težko pijančuje. Župnika skrbi tudi, da fant ne bo za otroka skrbel? Ali je on že dal kaj zraven k otrokovi vzgoji? Fant že komaj čaka, da bi prišel domu in se poročil z dekletom. Tako postopanje jo sramotno. Namesto da bi gledal, da bi dva človeka, ki se imata rada in imata tudi že otroka, res v zakon stopila, pa še dela na to, da bi narazen prišla. To so Kristusovi nasledniki?!

Iz Vranskega se nam od misijona še piše: Misijonarji so se posebno zaletavali v Sokola

in Ciril-Methodovo družbo. Baje sta brezverska. Za orla (p. d. čuka) so delali vodo. Najgrše je bilo v spovednicah. Mlado dekletce, ki je bilo v spolnih zadevah doslej še nevedno, je eden teh pobožnih misijonarjev spraševal: »Ali imaš kaj rada fante? Ali že imaš katerega? Boš opustila pregrešno znanje?« Taki ljudje naj nas učijo čistosti, taki le bratci Sornov, Berkov in podobnih? Sram bi nas moralo biti v dno duše, če bi se od takih ljudi morali učiti peščenega življenja.

Javno predavanje v Celju priredi »Klub slov. napr. akademikov« v soboto 15. t. m. ob 8. zveč. v gostilniških prostorih »Narod. Doma«. Predava g. dr. Vinko Tajnšek, ki je kot slovenski zdravnik pomagal zdraviti srbke ranjence v bolnišnici v Nišu, o svojih utisih med Srbi. Pričakovati je polnoštevilne udeležbe.

Klub slov. napr. akademikov v Celju poroča, da je za narodno zbirko g. Iv. Kramer iz Trbovelj naknadno poslal 2 K.

Celjski odsek Savinjske podružnice Slov. plan. društva priredi v nedeljo 9. t. m. izlet Veliko Kozje—Lisca (987) — Sevnica. Odhod ob pol 8. zjutraj z vlakom do Zidanega mosta. Izlet je samo pri ugodnem vremenu. Prijatelji slovenskih planin dobrodošli.

Ustrelil se je 5. t. m. v Celju g. Bohinski, svoj čas trgovec v Gorici.

Brežiški okraj.

V Polju pri Podčetrtku priredi »Politično in gospodarsko društvo za šmarsko-rogaško-kozjanski okraj« v nedeljo 9. febr. p. maši javen društveni shod pri g. Fr. Dobravcu. Govorilo se bo o raznih političnih in gospodarskih vprašanjih, posebej o novih davkih, o sotelski železnici, o deželnem zboru itd. Na shodu govori tudi dež. poslanec dr. V. Kukovec. Domačini in sosede, pridite mnogobrojno!

Iz Zagorja pri Kozjem. V naši občini smo imeli dne 23. nov. pr. l. občinske volitve, pri katerih so si pa vbogi nahujskani občani spravili iz nevednosti volilne pregreške vmes, na kar se je vložil priziv. Vbogi Zagorjani, ali še nimate dosti visokih doklad, da se daste od vaših nasprotnikov tako neumno nahujskati, in pri volitvah prazno slamo mlatiti?! Saj volitve tudi stanejo denar, ki je v vodo vržen. Radi bi menda z občinskimi dokladami posnemali sosedno občino Prevorje, ki je tako ponosna s svojimi 150% občinskih doklad, odkar je polagoma zlezla deloma v klerikalne roke, in še vzlic tako visokim dokladam ne more svojih občinskih dolgov odrajtovati. Ne dajte se torej od klerikalnih hujškačev več motiti in tako spravljati v revščino. Kakšen sad bode prinesel priziv zoper občinsko volitev v Zagorju, bomo ob primernem času poročali.

Skrben občan.

V Rajhenburgu je do novih občinskih volitev prevzel županske posle g. Lenard.

V Vidmu pri Brežicah se bo 9. t. m. ustanovilo društvo »Ljudska knjižnica«.

Slovenjegraški okraj.

Zavodna pri Šoštanju. V nedeljo dne 2. febr. t. l. me je tukajšnji župnik Rožman na prav barbarski način napadel raz prižnice pod imenom »liberalni gostilničar«, ker me sumi, kakor bi bil jaz v zvezi z gosp. učiteljem pisal dopis v »Narodnem Listu« št. 3. Izjavljam pa, da z gosp. učiteljem nisva pisala nobene notice in se o njegovi izborni pridigi niti pogovarjala nisva. To, kar je naju župnik raz prižnice dolžil, je debela laž. Slavno uredništvo pa prosim, naj potrdi, da od mene ni prejelo imenovanega dopisa. (Potrjujemo. Op. ur.) Če se župniku zdi očitanje debelega laganja žaljivo, lahko si poišče na pristojnem mestu zadoščenja. Da bo storil, imam malo upanja, ker vem, da ima on korajžo, le na prižnici in v farovžu ljudi žaliti in jim čast krasti, pri sodnji pa, kjer bi se bilo treba izkazati moža, zbeži mu srce v hlače. Tamkaj je potem neverjetno slabega spomina. Sploh pa že vsi gorski kravarji sodijo tako, da osebni napadi ne sodijo na prižnico, raz katere bi se naj glasila vsopodbujajoča božja beseda, ne pa mir in vzajemnost razjedajoče psovanje. M. R o č n i k.

Šmartno ob Paki. Stavbni vodja g. Karl Korošec je napravil pri e. kr. deželni vladi v Ljubljani izpit za zidarskega mojstra ter je imenovan za oblastveno preizkušnega zidarskega mojstra.

Mariborski okraj.

V Framu je viničarka Antonija Vranjek porodila dvojčka. Otroka sta zdrava, mati pa je umrla in zapustila poleg dvojčkov še 5 nepreskrbljenih otrok.

Maribor. Izvolitev dr. Schmidererja za župana je cesar potrdil. — Čuje se, da namerava vojaška uprava opustiti kadetnico. Mariborčani pa pravijo, da se bodo takim načrtom odločno v bran postavili, ker so že preveč žrtvovali za vojaški erar.

Pri Sv. Antonu v Slov. goricah je umrl 27. jan. 64 let stari posestnik in veteran, Martin Čirič, rojen v občini Ivajnuševci fare sv. Petra pri Gornji Radgoni. N. v m. p.!

»Ljudsko knjižnico« v Mariboru (Narodni dom) je obiskovalo v mesecu prosincu t. l. 142 čitateljev, ki so si izposodili 422 knjig. Knjižnica ima češki oddelek in oddelek za mladino ter oskrbuje tudi knjižnico »Mariborskega Sokola«. Nabavila si je vsa nova dela leposlovnega in znanstvenega značaja ter šteje v celem nad 2000 knjig. Knjige si izposojuje lahko brez izjeme vsak. Kupi si izkaznico za 20 vin. in dobi nanjo 12 knjig; izposojujejo se vsak torek in četrtek od 7. do 8. ure zvečer in vsako nedeljo od 9. do pol 11. ure dopoldne.

Redek lovski plen. V občinskem lovu v Sv. Ani pri Makolah je najemnik lova Mat. Hajšek dne 30. jan. ustrelil divjega mrjasca, ki so ga zasledovali že okoli 10 let. Bil je kosmat ko medved, visok 1 mster in 180 cm dolg. Tehtal je 180 kg.

Konjiški okraj.

Iz Konjic. Naš okrajni zastop bo razpuščen in razpisane bodo nove volitve, ker je vsled izvolitve Kupnika za načelnika izstopilo 18 članov in je zastop vsled tega postal nesklepčen.

Iz Tepine. Kmečki fantje Franc Napotnik, Janez Solar in Martin Mlaker so se dne 13. jan. v Gušekovi gostilni začeli pripraviti z nekimi delavci, ki so tam popravljali državno brzojavno prog. Delavci so odšli iz gostilne, da bi se izognili prepiru, in so šli v gostilno Prosenakove. A fantje so jim tudi tja sledili in nastal je pretep, v katerem je bilo nekaj lahko in nekaj težko ranjenih. Napotnik, Solar in Mlaker so dobili pri okrožni sodnji v Celju svoje plačilo: Napotnik 18, Solar 13 mescev težke ječe, Mlaker pa 6 tednov ječe.

Ptujski okraj.

Iz Stoprc. Dne 26. prosinca t. l. je umrl tukaj g. Jakob Zwirn, nadučitelj v p. in posestnik. Znan je bil v širših krogih, ker je skoraj pol stoletja učiteljeval v raznih krajih Spod. Štajerja. Blag mu spomin!

Iz Ormoža poroča »Slov. Nar.« minoli teden: Zadnji ponedeljek zjutraj imel je naš »šubtreiber« neko mlado dekle odgnati v občino kamor je pristojno. Znani ormoški lisjak pa je dal »šubtreiberju« lepo napojnino, da je smel dekle iz posebnih nagibov sam transportirati na železniško postajo. Tam naj bi dekle zopet izročil »šubtreiberju«. Poprej pa jo je iz grešnega poželenja položil na klop in se pri tem ni dal motiti od raznih ljudi (med temi učenec in učenka), koji so šli mimo na vlak. Neki poštni uslužbenec se je pri tem tako razburil, da je tega lažišubtreiberja opljuval. Radovedni smo, če imajo §§ 127., 132. in 500. kaz zak. tudi za tega človeka kaj veljave. In kaj porečeta k temu občina in nemški Volksrat, katerih najboljši pristaš in vohun je ta človek? Dober tek!

Iz Središča. Večje sodrge menda ni na svetu kot go klerikalni pobalini v Središču in okolici. Že lani nas je eden speljal na led z dopisom o neki ženitvi; podpisal je pod dopis našega pristaša, in mi, ki nismo mogli verjeti, da bi bili klerikalni lopovi, smo dopis objavili. V zadnji številki nas je pa zopet eden na enak način speljal na led ter hotel osramotiti vrlo napredno mladenko iz Obreža, obenem pa očrnuti organista. Obžalujemo, da je dopis prišel v list, ker sta prizadeti dve pošteni osebi. Verjeli smo dozdaj še vedno, da je vsaj nekaj poštenih ljudi med klerikalci, po takih dejanjih pa smo tudi zadnje betvo te vere izgubili. Škodovati svojemu bližnjemu, ga oblatiti, očrnuti in kar je sploh komu mogoče hudega storiti, vse to delajo danes klerikalci po naukih svojega novodobnega Izveličarja dr. Kreka. S tako sodrgo nobenega pardona! Takim pobalinom povsod pokazati vrata! Družabno in gospodarsko jih izstradati!

Ljutomerski okraj.

Iz Ljutomera nam poročajo: V političnem okraju Ljutomer je bilo lansko leto (1912) 45 požarov s skupno škodo nad 200 tisoč kron. Sum, da je mnoge te požare povzročila dobičkarija, je toliko bolj upravičen, ker je v mnogih slučajih zavarovalnina daleč presežala povzročeno škodo. Požigalci so tu in tam postopali tako, da so v isti vasi ali občini zažgali poprej pri enem ali drugem sosedu, predno so izvršili nameravani do-

bičkanosni požig. Pri več slučajih je povzročil ogenj sovraštvo med kmeti.

V Negovl so se 21. jan. vršile občinske volitve, pri katerih so štajercijanci propadli v prvem in tretjem razredu.

V Križevcih je za župana izvoljen kolarski mojster Jakob Jurkovič.

Dva tečaja za kmetijsko knjigovodstvo in sicer enega od dne 10. do 12. febr. v Križevcih, drugega od 13. do 15. v Ljutomeru, ktera bode vodil potovalni učitelj gospod Goričan, priredi kmetijska podružnica v Ljutomeru, ter vabi kmetijske sinove obeh far na mnogobrojno udeležbo. Prijave sprejema g. nadučitelj Herzog v Križevcih in gosp. Ivan Kryl, učitelj realke v Ljutomeru.

Iz raznih slovenskih krajev.

C. kr. obrtna šola v Ljubljani, pravijo nemški listi, je slovenska trdnjava, ki je več vredna, kakor slovenska pravna fakulteta, češ, da bo vzgojila mnogo slovenskih obrtnikov in tehničnih izvežbancev, ki bodo izpodjedali službe Nemcem v deželi. Nemci groze vladi, ker nam je to šolo ustanovila. To nam dokazuje, da je šola Slovincem res koristna. Starši, pošiljajte radi svoje otroke v to šolo!

Strahovit dogodek v Trstu. V začetku minulega meseca smo poročali o grozni nesreči, ki je zadela rodbino nekega Bellelija v Trstu. V noči od 2. na 3. jan. je namreč 24letna soproga Bellelijeva, Speranca v hipni blaznosti prerezala z britvijo svojemu štirimesečnemu otroku vrat. Nesrečno mater, ki se nikakor ni zavedala svojega groznega dejanja, so tedaj izročili državnemu pravdnikstvu, ki pa je na podlagi predpreiskave in izvida sodnih psihiatrov ustavilo nadaljnje postopanje proti njej, ker je smatralo za dokazano, da je umorila svojega otroka v blaznosti. Revica je ostala nato do prošle sobote v opazovalnici, in se je šele omenjeni dan zopet vrnila k svojemu soprogu. Bellelijeva je prišla domov in res ni bilo opaziti na njej nikakih znakov morebitne nenormalnosti, le nekoliko duševno pobita je bila videti, kar so tolmačili s tem, da žaluje po otroku. Te dni pa je zopet zblaznela. Bellelijevi se je zopet omračil um in je v tem nesrečnem stanju pograbila kladivo ter s tako silo tolkla z njim sama sebe po čelu, da se je pri tem zlomil lesen držaj, s katerim se je potem še dalje bila po čelu. Železno kladivo so našli pod stolom. Bellelijeva si je razbila na čelu in sencih kožo do kosti in si tudi poškodovala lobanjo. Poškodba je težka. Stena za stolom, na katerem je sedela, je bila vsa oškroplena s krvjo. Kolikor se da spoznati sedaj, bo Bellelijeva težko prebolela poškodbe.

Društvene in druge prireditve.

Narodna čitalnica v Žalcu bo imela svoj redni občni zbor po običajnem dnevnem redu v soboto dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni gospe Hausenbichler v Žalcu. Za slučaj, da bi občni zbor ob določenem uri ne bil sklepčen, se bode isti vršil navedeni dan in v navedenem lokalni ob 9. uri zvečer pri vsakem številu navzočih udov.

Prostovoljno gasilno društvo za celjsko okolico v Gaberji pri Celju ima 16. t. m. v Sokolskem domu svoj redni občni zbor, pri katerem se bo volil tudi nov odbor. Isti dan ob pol 3. pop. je javna vaja. Vsi člani se naj udeležijo obč. zbora.

Iz Gradca. Še enkrat opozorimo slavno občinstvo v Gradcu in izven Gradca na plesni venček, ki ga priredi društvo »Domovina« v Steinfeldski dvorani. Vsakdo, ki še čuti, da ga je rodila slovenska mati, naj to pokaže s tem, da pride dne 9. febr. v Steinfeldsko dvorano.

„Sava“, društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju priredi svoj III. redni občni zbor v četrtek dne 6. svečana t. l. ob pol 8. zvečer v restavraciji »Gilly«, okraj IX. Berggasse, št. 5.

Iz Ptuj. V soboto dne 8. febr. 1913. se vrši v ptujski čitalnici ustanovni občni zbor podružnice dramatičnega društva v Mariboru in sicer v spodnjih prostorih ob 8. uri zvečer. Vabimo vse, da se udeležijo tega ustanovnega občnega zbora, ker je stvar važna.

Iz Ptuj. Dne 9. febr. 1913. bo predstava E. Costove burke »Njen korporal«. Kdor se hoče v žalostnem postnem času prav pošteno nasmejati, naj nas poseti. Predstava se začne ob pol 8. zvečer ter bodo med dejanji svirali naši vrli tamburaši prav lepe nove komade. Med drugim in tretjim dejanjem je večji odmor, da se vsakdo lahko nekoliko oddahne in pripravi za nove napore in težave, ki jih bo moral vsled smeha prestati.

Podporno društvo za ubožne šolske otroke Franc Jožefove šole v Ljutomeru izreka velerodnemu g. dr. J. Babniku c. kr. min. svetniku itd. na Dunaju, najsrčnejšo zahvalo na poslanem velikodušnem daru 20 K. Bog plačaj!

Kmet. bralno društvo v Vučji vasi priredi prihodnjo nedeljo ob 2. uri popoldne v šoli redni občni zbor po običajnem sporedu. K udeležbi vabi odbor.

Odsek mariborskega Sokola v Selnici ob Dravi ima svoj prvi redni občni zbor v nedeljo dne 9. svečana t. l. v gostilni g. Mesariča v Selnici točno ob 3. popoldan. Spored: poročilo tajnika, blagajnika in načelnika; volitev odbora in slučajnosti. Vsi, ki se zanimajo za sokolsko stvar, so vabljeni.

Strelnjanje v tarčo v sredo 12. t. m. zvečer v Sokolskem Domu v Gaberjih.

Naša narodna obramba.

Iz Petrovč. Na gostiji g. Oevirkove na Mali Pirešici se je nabralo v veseli družbi za Ciril-Methodovo družbo 7 K.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela v mesecu prosincu t. l. 12256 K 24 h prejemkov in 10746 K 51 h izdatkov, torej 1509 K 73 h prebitka.

Na gostiji g. Joška Slaviča z gđ. Toniko Pucónjevo na Cvenu se je nabralo v prid Družbe sv. Cirila in Metoda 8 K 8 h.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. I. Stanič 4 K 47 h, nabranih na ženitovanju Ivanič-Hodžen na Čatežu. G. Fr. Oset je poslal iz nabiralnikov v Trbovljah 47 K 36 h. Sedaj je dobil prvenstvo nabiralnik v gostilni Počivavšekovi. Gđ. Gizela Oceppek je neutrudno v svojem delu na korist družbe, narodna trgovina gosp. Mahkoveca se je tudi vrlo izkazala. Tem in vsem rodoljubnim Slovincem v Trbovljah srčna zahvala za rodoljubno in požrtvovalno delo.

Dopisi.

Svetinje. V »Slov. Gosp.« št. 3. odgovarjajo nam na naš popolnoma stvaren dopis o gospodarskem delovanju č. g. župnika Bratuška. Gospod dopisnik je skrajno radodaren s hudobijo in lažmi, k temu doda še nam strah pred ljudmi. Kakor pa boste iz slednjega izvedeli, sloni ravno celi dopis »Slov. Gosp.« na laži.

O tem se danes prerekati, je-li razširjena župnišča potrebna ali ne, se nam sveda ne zljubi, če bi se pa hotel dopisnik »Sl. G.« natanko o mnenju župljanov prepričati, moral bi neviden vse obskati in slišal bi $\frac{1}{10}$ hiš prav kaj neugodnega. Priziv proti župnišču podpisalo je 180 posestnikov, s katerih imeni lahko vsak dan postrežemo; nikakor toraj nista samo dva liberalca kriva in ju ni treba biti prav nič strah, kajti gotovo si ne bode tudi »Slov. G.« upal trditi, da teh 180 posestnikov ne ve s svojo glavo misliti, da torej ne bi znali, kaj so podpisali.

Trudi se tudi dopisnik namigniti, da je gospod Bratušek na celi stavbi nedolžen; res je sicer, da je zadevo vpeljal njegov prednik, a danes in še precej dolgo še ne bi bili pri razširjati, če se ne bi sedanji gosp. župnik z vsem naporom (številne vloge, poslanci pri ministerstvu, osebne intervencije itd.) potrudil, da se stvar doseže.

Da bi mi v rekurzu povedali, da niso mesta poslov sistemizirana, je popolna laž; rekli smo pa, da ima g. župnik plačo v gotovini, ter da k župnišču ni nobenega nadarbinskega posestva, rabi toraj g. župnik le kuharico in za dve osebi je 5 sob s kuhinjo, shrambo za jedila in kletmi dovolj prostora. Da je tako, potrdi pa še nam tudi danes $\frac{1}{10}$ župljanov. Če ima pa g. župnik njivo v najemu in rabi toraj več poslov, je to njegova zasebna stvar in bi si naj toraj sam te prostore priskrbel; sicer pa so imeli v gori omenjenih lokalih dovolj prostora.

Veseli nas, da smo toraj vsaj 5 let zamogli celo zadevo zadržati in če bi bila trditev »Gosp.« dopisnika tudi resnična, da bo stala sedaj stavba 4500 K več, mi je ne priznavamo kot resnično, ker tudi pred 5 leti ne bi prevzel nobeden stavbenik za proračunjeno svoto stavbe, in smo v teh letih ravno prihranili za to svoto na obrestih.

Kaj ljubo bi nam bilo, če bi bilo naše prepričanje glede prispevkov »laž«, kakor to »Gosp.« pravi. Toda žal, da ni tako. Res je, da mora vsak posestnik plačati prispevek po direktnem davku brez ozira na to, je-li kaj odpisano ali ne, toda ljubi tovariši iz »Slov. Gosp.«, to velja samo za cdpise glede toče, suše in drugih takih enakih odpisov. Nikakor pa ne za vinograde, pri katerih se davek za 10 let sploh ne predpisuje, ampak je popolnoma zbrisan. Možnost je sicer dana, da bi se tudi od vinogradov prispevki dobili in sicer, če bi se vsi posestniki s tem strinjali in bi deželno finančno ravnateljstvo to dovolilo.

Dvomimo pa zelo, da se posreči prvo komu doseči, in če se bode sam g. župnik Bratušek za to potrudil; če pa dosežete, nas bode zelo veselilo, ker bode tudi za naše žepo to koristno.

Ker se toraj to skoro gotovo ne bode zgodilo, bodo tujci, ki so po večini lastniki

naših vinogradov, skrajno malo prispevali k stavbi. Da bi pa mi trdili, da se bodo vsled stavbe občinske doklade zvišale, pa je grda laž »Sl. G.«; toliko znanja že imamo, da s takimi trditvami ne pridemo. Sedaj pa le »Sl. G.« pogumno dalje trdi, kdo laže.

Na vse druge naše trditve pa nam je »Sl. G.« odgovor dolžan ostal.

Konečno bi pa še g. župnika Bratuška prosili, naj dopisniku »Sl. G.« celo tiho na uho pove, naj o nesnagi pred našimi pragi molči, sicer bodedo mi pred Vaše prage posvetili, snovi bo dovolj, gospod župnik, kaj ne?

Planina. Dolgo časa se že ni nihče oglašil, da bi Vam, cenjeni g. urednik, naznanil tukajšnje razmere. Naznanim Vam torej, da imamo tukaj na Planini gospodarsko bralno društvo že kakih 12 let, pa da to društvo spi spanje pravičnega. Tega vam ne morem zamolčati. Ni torej kaj čudnega, da so Planinci glede organizacije daleč za drugimi. Dobro bi bilo, ko bi se k temu sposobne osebe malo bolj pobrigale za to društvo. Naznanim vam tudi, cenjeni g. urednik, da so imeli v občini Brdo-Loke občinske volitve, pri katerih so po šestem boju vendar enkrat zmagali Brdovljani in Tejhtnarji. Kako bo kaj novi odbor deloval, tega vam še ne morem poročati, povem vam samo, da so v novem odboru trije odborniki naprednega mišljenja. Da so pri teh volitvah Ločani propadli, jih tako jezi, da delajo sedaj na to, da bi se naša mala občina ločila na dvoje, in kakor čujemo, posreduje pri tej neizvedljivosti deželnega glavarja namestnik g. dr. Franc Jankovič.

Vprašamo torej g. dr. Jankoviča, kdo ga je volil v državni in v deželni zbor, morda sami Ločani?

Vsekakor upamo, da se bo že najdel kak slovenski poslanec, da nam bo šel pri tej stvari na roko, namreč, da se naša občina ne bode nikdar delila. G. dr. Jankoviča si bomo pa pri bodočih volitvah dobro pogledali.

Šoštanj. »Sokol« je imel svoj 6. redni občni zbor 19. jan. Ob zadovoljivi udeležbi otvori br. starosta Koropec občni zbor s srčnim pozdravom na vse brate, posebno pa na vse sestre, katere letos pozdravimo prvič kot telovadkinje v naši sredini. Navdušenje k vztrajnemu delu in zanimanju za Sokolstvo. Iz tajniškega poročila (br. Vrečko Tine) posnamemo sledeče: Društvo šteje 42 članov, 17 članic in 2 ustanovna člana. Dne 12. maja se je ustanovil ženski odsak, kar je zasluga br. Kurnika. 14. julija so javno nastopile članice in člani skupno s sosednimi društvi pri 30letnici naše Čitalnice. Zahvalo izreče našim Sokolicam — posebno požrtvovalnim tujim Sokolicam, ki prihajajo k vajah iz Velenja, Šmartnega ob Paki in celo iz St. Janža na Vinski gori. Društvo je bilo zastopano pri vsesokolskem zletu v Pragi, pri župnem zletu v Trbovljah, korporativno pri krožnem zletu na Vranskem in pri sokolski slavnosti v Braslovčah, nadalje pri župni tekmi v Celju. Blagajnik br. Pilih poroča: Dohodkov 53071 K, izdatkov 45487 K. Premoženja imamo 29465 K, kar je za naše žalostne razmere zadovoljivo. Odsek »Sok. dom« ima premoženja 125250 K. Društveni vaditelj br. Čobal: Telovadcev je bilo v 83 urah 740 (12—2), telovadkinj v 60 urah 475 (14—3). V tek. letu je število telovadcev narastlo na 15—19 na uro, kar se je vzelo z veseljem na znanje. Enoglasno izvoljeni odbor se je sestavljal sledeče: Starosta br. Koropec Ivan, učitelj; podstarosta br. Volk Jakob, krojač; načelnik br. Lukman Ivan, učitelj; društveni vaditelj br. Čobal Jože, jurist; tajnik br. Vrečko Tine, učitelj; blagajnik br. Pilih Zmagoslav, trgovec; odborniki: brat Zalar Matko, veletrgovec z lesom, br. Tajnik Miloš, učitelj, br. Langus Ivan, trgovec, br. France Zdravko, tov. delavec, namestnik br. Topolšek Tine, čevlj. pom. (obenem orodjar), pregledovalca računov br. Ferdo Pokeržnik, učitelj in brat Senica Ivan, trgovec. Ustanovil se je izletni fond za sokolski zlet v Ljubljano. Pobirala bosta pri članicah sestra Milka Kolšekova, pri članih br. Klemenčič.

Iz Maribora. (Ne kaj o slovenskem gledališču). V nedeljo dne 9. svečana zvečer se uprizori narodna drama »Jarovnica pri jezeru«. V naslovni vlogi Jelice nastopi obče znana članica ljubljanskega gledališča ga. Avgusta Danilova. To je že druga predstava z gostom v letošnji sezoni. Dramatično društvo se ni strašilo ne truda ne stroškov, da nudi slavnemu občinstvu nekaj res dobrega, kar ni prav lahko moč, ker se gosta sploh težko dobi.

S to predstavo upamo, da bomo zadovoljili tudi razne kritike, enkrat s tem, da bodo videli na našem odru zopet narodno dramo, za katero se tako navdušujejo, ki je pa žalibože ni spisal Slovenec; drugi pa, ker bodo videli na našem odru zopet nove moči, ki bodo sedaj že nastopile malo bolj sigurno kakor zadnjič, ko se jim je godilo menda tako kakor njemu, ko je bil prvič na odru,

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

I.

Nepričakovano srečanje. — „Rešite me!“

Visok mlad mož korenjaške rasti je hodil nestrpnost po peronu južnega kolodvora na Dunaju. Prisodil bi mu bil dvaindvajset, največ štiriindvajset let; njegove črte so bile prijetne in krepke, prepojene z izrazom prirodne moči in zdravih instinktov, ki te je dirnil sila tuje in vendar simpatično, ako si ga primerjal s priznanimi bedastimi obličji Dunajčanov. In če bi bil srečal mladega čakalca kak človek iz naših krajev, gotovo bi se mu bil nasmehnil radostno in prijazno, misleč si na tibem: „Vrag naj me vzame, če ni gorenjska kri!“

In mladi mož, čigar inteligentni pogled in spretni nastop je kazal, da utegne biti visokošolec, je želel morda sam pri sebi, da bi srečal ljubelega znanca iz domačih krajev. Nekaj hudega mu je moralo težiti srce, zakaj v svetlih očeh mu je ležala skrb, in prerana guba se mu je risala na močnem, širokem čelu.

Bog ve, kolikokrat je bil že premeril ta peron z naglimi, nepotrpežljivimi koraki! Drugi državni izpit se je bližal s tisto zoperno naglico kakor vse reči, ki so nam na poti, odprte knjige so čakale na mizici v mračnem dijaškem stanovanju — njega pa je gonila tajna sila venomer semkaj, gledat jeklene kače, ki so prisikeltavale z domačega juga. Marsikakega tovariša je pozdravil, ki je došel iz domovine — toda pozoren gledalec bi bil opazil kljub temu, da odhaja razočaran, kadarkoli izbljujejo vagoni svoje množice okajenih in trudnih popotnikov.

Tako se mu je godilo zdaj že tretji dan . . .

Mladi mož se je mahoma ustavil.

Nemirna zaposlenost uradnikov je bila postala še nemirnejša, ljudje so se zbrali v gneči okrog izhodišča, in v slehernem očesu je zaigralo pričakovanje.

Brzovlak, ki prihaja na Dunaj ob 9. dopoldne, je imel tisto jutro pol ure zamude.

In gibanje, ki se je pojavilo na peronu, je pomenilo, da prihaja.

Zaslišalo se je rahlo drdranje, narastlo mahoma v mogočen, umerjen šum, kolodvor se je napolnil z ostrim sopihanjem pare — zableščali so se jekleni in medeni deli na črnem životu lokomotive — in zdajci je stala pred očmi stena voz. Truma došlih se je usula okrog našega znanca — truma tujcev, zašumela in se razkropila.

Naš rojak je zmajal srdito z glavo; še bolj se mu je zamračil pogled, in guba na čelu se mu je vdolbla še globlje.

Zopet ju ni bilo!

Obrnil se je, hoteč oditi in čuteč, kako se mu poraja v prsih težka, dasi popolnoma neopredeljena slutnja.

„Nekaj ni v redu!“ je zamrmral sam zase. „Nekaj je temnega v tej reči, in prav sem imel, ko sem rotil očeta, naj je ne da temu človeku . . .“

Takrat pa je začutil na svoji rami tujo roko.

Splašil se je iz misli in se ozrl.

Za njim je stal mož njegove starosti, temnopolt in temnolas; njegove oči so zrle iskro in živo, izpod ostrega nosu so se mu vile predrzne brčice, pod njimi pa je

igral gorak, dobrodušen smehljaj. Vsa postava došleca, ki je držal v levici ogromen kovčeg, kakor da je navaden zveženj knjig, je bila še čilejša in še prožnejša od njegove.

„No, no, spomni se kaj, lepo te prosim, Javornik!“ je zaklical prišlec in se zasmeljal na vse grlo, videč našega znanca, ki se je ustavil na mestu in v svoji osuplosti ni našel takoj besede. „Glej ga zlomka, res me ne spozna! In kako gledaš — Javornik, človek božji? Aha, že vem, kaj te tišči, duša kranjska: v Švabico si se zaljublil tu na Dunaju, in zdaj noriš okrog in boš še pamet izgubil — prav ti je! . . .“

„Ne bo sile, Dušane!“ Javornikov obraz se je mahoma razvedril, ko je spoznal v dozdevnem tujcu svojega prijatelja Dušana Jurišiča, Srba iz svobodne kraljevine. „Oprosti! Saj veš, da te nisem pozabil, stara sablja — toda glava mi je polna skrbi in zamislil sem se bil tako . . .“ je govoril, korakaje z njim proti izhodu.

„Zamislil? In skrbi imaš? Saj sem rekel!“ Pri teh besedah je Jurišič ostro pogledal prijatelja.

„Kaj praviš?“ Javornik se je zdrznil in obstal na pragu kolodvora.

„Nič posebnega . . . Res sem te hotel poiskati, kakor hitro dospem na vaš blazen Dunaj — nekaj bi se rad pomenil s teboj. Toda za to je časa dovolj, in tudi kraj ni primeren; saj vidiš, da si v napotje častivrednim postreščkom cesarskega mesta!“ je dejal mladi Srb, videč, da se je zadel v Javornika obložen pestrešek z zabuhlim dunajskim obrazom in izpustil vse svoje škatlje in kovčege na tla.

„Govoril bi rad z menoj?“ Našega znanca je pretreslo kakor čudna, silna slutnja. „To mora biti kaj nenavadnega — ko praviš, da si hotel takoj . . .“

„Nič nisem hotel! Ali veš, kaj je navada starih Slovanov, kadar se vidijo po dolgem času? . . . Če ne, ti moram priznati vsaj jaz, da sem potreben rose kakor trava na planini. Ta vražja vožnja. Nisem sicer prijatelj teh švabskih pijač — to veš! — ampak v tem trenutku bi dal za čašo piva pol življenja . . .“

To rekši je poklical izvoščka.

„Saj stanuješ še v starem brlogu, kaj ne da? No, prav! To bo vesela tvoja debela gospodinja, ki mi je omenila že predlani, da sem ji simpatičen . . . Za nocoj me povabiš na divan, prtljago odložim pri tebi, in potem greva kam, iskat lečila duši bolni!“

Drdrala sta proti sredini mesta.

Javorniku niso šle iz glave Dušanove besede, da se ima pomeniti z njim . . . Vrivalo so se mu siloma v neopredeljeno skrb, ki ga je glodala v prsih, kakor da je od njih do nje gotova brv, ki se mu mora razodeti v prihodnjem trenutku. Toda siliti ni hotel v tovariša, in da bi prekinil molk, ki je bil nastal za minuto, je napeljal drug pogovor:

„Preklicano si očrnel to leto, ko te ni bilo na Dunaju! Belokožec nisi bil nikoli, ali zdaj si takšen, kakor da bi se vračal iz Afrike . . . Kaj si vendar uganjal?“

„To, kar sem jaz uganjal, bi moral ti tudi enkrat poizkusiti, Ivan moj dragi! Odkar se nisva videla, sem živel do malega ves čas kakor sokol v zraku, izven zakonov tega sveta, kot zver pod milim nebom,

ki ima samo zob in krempelj za varuha in prijatelja . . .“

Jurišičevo oko se je zaiskrilo v strastnem plamenu, in nozdrvi so se mu razširile, kakor da je udaril vanje veter tistega daljnega, svobodnega življenja.

„Kako to? Menda nisi šel v hajduke?“ je vprašal Ivan Javornik pol v šali, pol resno.

„V hajduke ni treba hoditi pri nas doma. Saj je dovolj plemenitega posla v neosvobojeni Srbiji — v Sandžaku, Stari Srbiji in Makedoniji! Tam doli, kjer poti naša raja krvavi pot in vzdihuje po velikem dnevu osvete. Tam — biti branitelj in maščevalec svojih zaslužjenih bratov — in tvoja edina pravica je moč tvojih rok, in nož in puška na rami! To ti je življenje, brate moj, še vse drugačno, nego sva ga živela pred dvemi leti pri vas doma, ko sva lazila po triglavskem pogorju za prepovedanimi gamzi . . . Samo takšno življenje je vredno moža, ki ima um, da misli, srce, da čuti in kri, da jo prelije za to, kar je dobro in pravo! — Vem, vem,“ je dodal čez nekaj časa, „vi ste miroljubni ljudje — to pravite, da bi laglje trpeli. Namenili ste se, da zajezite železno reko zatiranja z letječimi besedami. Svobodno vam — rešite se po tem receptu, če pojde. A radoveden sem, kako bi prijalo tebi, gorenjski Javornik, če bi preživel samo mesec dni z mano tam na starosrbskih brdih, in bi okusil, kako politiziramo mi — s puško in bombo!“

Okrog kočije se je stemnilo. Zapeljali so se bili v ozko stransko ulico, kjer je stanoval naš prijatelj v hiši, naseljeni z delavci in majhnimi uradniki.

„Pa to ti povem drugič: kako sem bil komita pri vojvodi Dovezenskem in kako smo se igrali s Turki — eh, krasota! Sve je sveto i čestito bilo, i milome Bogu pristupačno, kakor pravi kosovska pesem . . .“

Po mračnih, vlažnih stopnicah sta prišla visoko gori v četrtem nadstropju v majhno sobo, kjer je visela trobojnica nad pisalno mizo in pričala, da brsti v tej zatohli ječi mladost slovenskega študenta.

Javornik je odgrnil žaluzije; pramen solnca, ki se je kradlo preko streh, se je razlil po sobi. In mladi mož je opazil v tej nenavadni svetlobi, da je dobilo prijateljevo obličje zdajci tudi vznemirjen in razburjen izraz.

Ozrl se je vanj; zdelo se je, da vprašujeta obadva z očmi in že slutita, o čem bosta govorila.

„Veš kaj,“ je povzel Dušan, odpiraje svoj kovčeg. „Premislil sem si. Za žejo mi daš ti kozarec vode, v krepčilo pa imam sam nekaj malega.“ To rekši je izmotal steklenico rakije, nekaj prigrizkov in škatljo finih srbskih cigaret, čes, „da bo laglje kramljati.“

Sedla sta na ogoljeni divan in si nalila. Dušanova roka se je začela tresti; mahoma je moral postaviti kozarec na mizo.

Dvignil je obraz; njegove oči so bile nemirne in polne zadrege.

„Tako je torej, kratko in jasno,“ je povzel skoraj brez prehoda. „In ne razburjaj se — saj ni nič hudega. Stvar je le zagonetna; samo jaz . . . Eh vraga!“ se je prekinil in mahnil zlovoljno z roko. „Tak poslušaj. Ko sem čakal v Zemunu svojega

Kaznovani oče.

Kdo izmed bralcev še ni občutil sile, s katero se polasti človeških misli jekleno petje železniških koles? Tisto enakomerno suvanje železja rodi v duši nebroj obrazov, slika za sliko vstaja v tebi, sen za snom, in kakor v jeklu ni mehko, tako tudi v mislih na železniški voznji ni strahu; upanje in samozavest se porajata v tvojem srcu, in ko te prinese črni konj do cilja, si ga v resnici vesel!

Javornik in njegov pogumni prijatelj sta si bila izbrala alpsko progo; po treznem preudarku sta bila sklenila, da se mora Ivan oglašiti doma, ker izve gotovo kaj važnega za njihovo bodoče zasledovanje. In ker je ležala rodna vas skoraj tik ob gorenjski železnici, je pomenila voznja po državni progi dobre tri ure prihranjenega časa.

Tri ure — to je mnogo za človeka, ki ve, da preti ljubljenu bitju nevarnost!

Sicer pa jima je spotoma narastel pogum; nič več nista dvomila, da morata priti do cilja. Dušan ni omenjal Ivanu svojih posebnih sumenj glede Jeričinega soproga, in tudi naš rojak si ni ubijal glave z malenkostmi:

„Kar bo treba, narediva,“ je dejal. „Bojni načrt se bo razvijal sam od sebe, in tvoja znanja, o katerih mi pripoveduješ, nama bodo v nemajhno pomoč...“

„Tako je! Saj praviš vedno: Korajža velja!“

„Korajža velja! In vem, tudi Jerica ima srce na pravem kraju; dekle je res, toda gorenjsko dekle — dekle in pol!“

Ob teh besedah se je nekaj trpko stisnilo v Jurišičevih prsih; vendar pa ni hotel spomniti prijatelja, da je bil Jeričin obraz ob njihovi čudnem srečanju tako nekam plah in zbežan, kakor da nosi na duši jarem tajinstvene sile...

Vlak pa je drdral, drdral vse naprej; edina misel v njegovem železnem srcu je bila: Do cilja!

Vozila sta se po koroških fleh, po tistem krasnem kosu slovenske zemlje, ki je zasušjen in ponižan kakor nobeden drugi.

„Vaše Kosovo!“ je rekel Dušan zamolklo.

„Ne bojte se za nas!“ je odgovoril Ivan. „Z novim časom pridejo novi ljudje; kmalu bo zmanjkalo ponižnih, in takrat zapojemo novo pesem! Odklenkalo bo hlapcem, ki jim je vsak von Schratten drugi bog, če pride prodajat v naše kraje svojo kulturo in kvarit poštena slovenska dekleta. Sam bog nama daj, da zalotiva razbojnika dovolj na samem; to mu razloživa po stari kranjski šegi...“

„In po srbski!“ ga je prekinil Dušan z usmehom.

„Po jugoslovanski torej! — mu razloživa najin politični program...“

„In Bog daj, da bi mu prihitel še kateri na pomoč: za naju dva je eden premalo...“

Tako se je razpletel med prijateljema razgovor, ki se ga ntegne bralec spomniti, kadar dohitimo njihovo poznejše nevarne prigode na divjem Balkanu.

Toda zopet se je upehal železni vranec z nemškega severa; udarci jeklenih kopit so postajali vedno počasnejši...

„Kul-turrr!“ je udarilo še enkrat in zahreščalo na gladki progi: vlak je obstal na Ivanovi domači postaji.

„Do svidenja, brate! Kakor hitro dosepeš v Belgrad — oglasi se pri Belem orlu.“ Ali te počakam tam, ali pa odhitim naprej in ti pustim obvestilo. Ti glej samo,

vlak, je stal na tiru ravno ekspres, ki vozi proti Turčiji. Po peronu je hodilo dokaj ljudi, med njimi eleganten moški, angleško obrit, s krasno mlado gospo... Vse kaže, da je bila žena; toda njen obrazek je bil čisto svež in mil — dekliški, z eno besedo. Ali veruješ v ljubezen prvega pogleda? Jaz verujem zdaj. V hipu, ko sta se srečali naju oči... pa saj veš, kako je. Bilo je po meni. To se pravi — na popotovanju — kaj hočeš? Jaz na sever, ti na jug. Kljub temu sem jo moral gledati hudo zaljubljeno, zakaj videl sem, da me je opazila. In čudno: njen obraz se mi je zazdel mahoma tako trpeč — nekam odrevenel... sam zlodej vedi! Dalje se nisem mogel zanimati — trajalo je premalo časa. Videl sem le, da je tudi mož opazil moje poglede. Postal je nervozen, govoril ji nekaj naglo in razburjeno; nemara, da jo je ošteval. Ko sta stopila v voz, sta šla čisto mimo mene; gospa se je ozrla... jaz, saj veš, srce mi je hotelo skočiti za njo... takrat pa slišim, da je padlo nekaj pred menoj na tla... Pisk lokomotive — ekspres je izginil — a jaz sem stal še tam in držal v roki papirnat zavojček, ki nisem vedel, ali ga je vrgla nalašč, ali ga je le izgubila...“

Jurišič se je prekinil; znojne kaplje so mu stale na čelu.

„Zavojček je tu,“ je dejal in ga izvlekel iz listnice. „Do Zagreba sem se obotavljal — ne vedoč, ali mi ga je dovoljeno odpreti. V Zagrebu — sem ga odprl. In zdaj — Ivan, povej mi samo: ali je tvoja sestra doma? Ona — veš, ki je bila pri teti na Koroškem, ko sem bil jaz s teboj na počitnicah. Kazal si mi njeno sliko...“

„In tista gospa ji je bila podobna?“

Javornik je skoraj zakričal. Planil je kvišku, in kri mu je zalila obraz.

„Potrpi!“ je dejal Dušan. „Sklepam torej, da tudi tvoje sestre ni bilo doma — včeraj, ko sem srečal ono gospo v Zemunu. Ali se je tvoja sestra poročila?“

„Pred štirimi dnevi je bila poroka...“

„S kom?“

„Njen mož je neki von Schratten... Prišel je k nam na letovišče, zaljubil se v sestro in pregovoril očeta, ki mu je imponiralo ime — in denar seveda... Ves je bil v prstanih in briljantih.“

„Švaba?“ je prašal Dušan s prezirljivim, sovražnim povdarkom.

Javornik je zardel sramu.

„Da,“ je pritrdil tiho. „Jaz ne morem za to. Dedec mi je bil zoprni tudi drugače; rotil sem — prosil — divjal — nič ni pomagalo. Stari je trdoglav, a sestri je bilo bolj povšeči kakor ne. Saj veš, kako so ženske pri nas nerazsodne. Sprt z vso rodino sem se odpeljal na Dunaj. Pri slovesu sem rekel sestri, naj me obvesti, če bo kdaj nesrečna. Ljubša mi je od vseh že izza mlada, in če bi vedel, da potrebuje moje pomoči, bi šel za njo do konca sveta...“

„In kakšen je — von Schratten, ali ne? — po zunanosti?“

„Srednje postave, črnolas, s polno črno brado.“

„Oni v Zemunu je bil obrit. Toda brivec je dovolj ob poti. Ali nima nad desnimi očesom...“

„Brazgotine?“ je kriknil Ivan, tresoč se po vsem životu. „Ima jo: majhno rdečo brazgotino — kakor od lučaja s kamnom! Za Boga, ne muči me dalje! Kaj je z ubogo Jerico — o, Kriste, Kriste — to je moralo priti...“

„Potem so potrjene hude slutnje, ki so me popdale spotoma,“ je rekel Dušan z drhtečim glasom. „Ubogo dete je bilo videlo pri tebi mojo sliko in me je poznalo v Zemunu. Tu tava, si je bila pri-

pravila gotovo že prej, da ti ga spravi v roke. Evo ga — poglej in sam presodi!“

Ivan je odvil zavoj; iz njega je padla slika.

Njegova — bratova slika!

Na zadnji strani, pod firmo fotografa — njegov lastnoročni podpis.

„Rekel sem ji — usodna slutnja, ki mi je velela to opreznost! — rekel sem ji: Če bo pazil nate, pošlji mi mojo sliko... nič ne piši, vedel bom brez tega... Ali pa — toda kaj je to?“ je vzkliknil Javornik s turobnim glasom.

Poleg slike je ležal tiskan list: stran iz Prešernovega „Krsta pri Savici“.

Javornik se je sesedel v naalanjač. Roke so se mu tresle tako, da je padla fotografija na tla.

„Prosim te, Dušan,“ je izpregovoril trudoma, „tam... samovar... Nazgi ga. Tako... In zdaj — razgrej papir, ki je bil zraven... previdno, da se ne vname...“

Dušan je začel ogrevati list nad modrikastim plamenčkom.

V vročini so se začele pojavljati črke — debele rjave črke — kakor da niso pisane s peresom, marveč s koščkom lesa ali z drobnim ženskim mezincem!

Ivan je iztrgal prijatelju list.

Čital je: „Reši me! ... Carigrad... Moj mož je strašen človek!“

„To je pisano z mlekom,“ je pojasnil prijatelju z zamolklim glasom. „Kot otroka sva našla v neki knjigi... in potem, že kasneje, mi je pisala večkrat tako. Da boš bolj vesel, ko boš čital, je dejala...“

Dušan se je udaril z roko po čelu.

„Reši me!“ je vzkliknil. „Pred tednom dni mi je pisala, da pojdeti z možem v Pariz na ženitovanjsko popotovanje, ker je dejal, da Italija ni več moderna... In jaz, tepec, sem hodil na kolodvor...“

„Ali je imela Jerica kaj dote?“ je prašal Dušan nenadoma.

„Dvajset tisoč... Zakaj?“

„Samo tako sem prašal. Ubogo dete! Kaj je morala doživeti v par dneh tako strašnega, da ti je napisala skrivaj ta klic iz bede?“

Ivan je molčal, zakrivaje si obraz z rokami. Debele solze so mu polzele izmed prstov.

„In kam jo je vlekel — ta lump!“ je izbruhnil nenadoma. „Kje trpi zdaj sirota, revišče nedolžno...“

„Carigrad!“ je dejal Dušan važno.

„Carigrad, stoji tukaj — in ne brez pomena.“ „Ne obupaj, prijatelj! Saj veva, kaj nama je storiti; iskala jo bova, in odpraviva se takoj, če ti je prav. Samo nekaj te prosim: kadar ju najdeva — njega prepusti meni!“ Pri teh besedah je postal Dušanov glas tako trd in krut, da je stresla Ivana groza. „Staremu komiti ne uide, pa če bi se skrtil z njo v zadnji kot Turčije. Brate moj, povedal sem ti, kako se mi je zgodilo v Zemunu; in zdaj ko veva, da je tvoja uboga sestra v nesreči, mi je dražja kakor luč oči. Iskala jo bova z enim srcem in eno dušo, in najdeva jo — to vem — morava jo najti!“ je vzkliknil strastno ter dodal tiše: „Morava, ker jo — ljubim...“

Molče sta se objela prijatelja, z zavestjo, da sta sklenila vez, trdnejšo od zidanega hrama.

Ivan je naglo pospravil, kar se mu je zdelo najpotrebnejše za pot.

Ko sta šla po stopnicah mu je rojilo po glavi tisoč neverjetnih možnosti; v teh mislih je preslišal prijatelja, ki je mrmral med zobmi:

„Saj vem, kakšni so taki von Schratten... Dvajset tisoč dote — in stari jo je gotovo naštel na mizo — pa še sveže, mlado blago povrhu... Ha, Švaba! Kamor pride, je dušekupec!“

da prineseš tudi z doma kako vest za našino rabo ...“

Še enkrat je stisnil Dušan prijateljevo roko; vlak je zažvižgal — mahljaj z roko — Ivan je stal sam pred postajo.

Domača hiša se je dvigala par strehljajev od ondot na zelenem griču — pristna gorenjska hiša, ki pa je kazala že na prvi pogled vse znake nenavadnega blagostanja. Stari Javornik je bil spreten gospodar; pomnožil je bil svojo dedščino tako, da mu že zdavnaj ni bilo para daleč na okoli. „Gospod Javornik“ so ga klicali zdaj sosede in spoštovali njegovo mnenje v vseh občinskih rečeh.

Prsi so se razširile Ivanu, ko je zavil mimo lične vile, ki jo je bil oče zgradil za letoviščarje, pred rodno hišo, obsajeno z jablanami.

„Boljše bi bilo, da ni prišlo vse to premoženje, gospodstvo in tuja navlaka v našem domu: ne bila bi se vgnezdila tuja misel in tuji ljudje ...“

Toda pozdravil ga je širok, porogljivo dobrodušen smeh:

„Oho, Janez! Takšnega pa še ni bilo: zdaj pride, ko je že vse pospravljeno po svatbi ... Boš vsaj drugič vedel, da ni lepo, če se mudi študirat — iz same gole trme!“

Oče je stal na pragu, visok, plečat mož v polugospodski obleki, z debelo smodko med ustnicami. Počasi, kakor se spodobi očetu, ki bi moral biti bridko užaljen, če bi ne bil tako blagega srca, je pomolil sinu roko.

„No, zdaj vidiš, če je bilo treba, da sva se tako skregala!“

Resno je pogledal sin očeta in bol se mu je oglasila v srcu:

„Kako bo siromaku prihodnjo minuto, ko spozna svojo krvavo zmoto?“

„Trebalo je bilo očetu, je odgovoril z drhtečim glasom, držeč starega za široko dlan. „Stopiva v hišo, da naju kdo ne sliši; in bodite pripravljene — hudo je, kar vam imam povedati.“

Starodavno, domače pohištvo je ležalo zavrženo pod streho; kmetska izba je bila poslikana s šablonami in napolnjena z mestno robo, ki preplavlja svet iz velikih tovarov. In še bridkeje kakor nekdanj je je občutil Ivan zdaj to izpremembo; odkimal je očetu, ko mu je pokazal z roko na zofo, ter sedel na star kmetiški stol, ki je stal po naključju v kotu izbe.

„Oče!“ je izpregovoril počasi in s povdankom, ohranjaje si trudoma mirno kri. „Prav sem imel, ko sem vas prosil: ne dajte Jerice temu človeku — če ga tudi sama rada vzame. Kdo ga je pa poznal? Jaz ne — in tudi vi ga niste. Prišel je, rekoč, da je graščak na Solnograškem; to lahko reče vsak. Bil je tu na letovišču kakor sto in sto ljudi — tujcev, ki jih ni moči pretehtati, ali prihajajo z odkritim srcem. Vedi sam Bog, ali se res piše tako, kakor pravi, in ali ima res kje kako graščino! Kramljaj je z vami, hvalil vas, da ste pameten mož in da govorite dobro po nemški, pripovedoval, kako silno ljubi cesarja in kako se zanimajo na Dunaju za Gorenjce, ter vam obetal, da bo izposloval po svojih znancih visoke podpore za tujski promet ... Zato, samo zato ste ga imeli za finega gospoda! In vi, ki pravite vedno, da je denar sveta vladar, se niti niste prepričali, ali ima kaj denarja. Še računa mu niste predložili — kako bi, ko je postal vaš zet. Vse to bi vam rekel, a kaj, ko je ...“

„Ko je zaman!“ je zaklical stari Javornik trdo. „Ali meniš, da sem otrok? Moj zet in tvoj svak, ki se lahko ponašaš z njim, mi je pokazal vsa pisma — vse listine, in tudi pisma svojih znancev —

svojega strica, ki je general! Možu, ki se lahko sklicuje na takšne osebe, ne boš očital, da je goljuf!“

In besno je udaril po mizi.

„Potrpite, oče. Dobro — da je goljuf ne bom trdil tja v en dan. Toda to vam ponavljam, kar sem rekel že prvokrat: Jerica ne more biti srečna s tem človekom. Če je bila tudi tri leta v zavodu in se naučila nemško in vrag vedi, kaj še — ona je vendar naravno deklet; ne more razumeti njega, in on je ne more ljubiti res globoko in trajno. Res ga je marala sama — toda vi bi lahko vedeli, kakšne reve so naše ženske! Večno so nezadovoljne, pa se zagledajo v takegale ... omamijo jih gladke manire, fino se jim zdi vse skupaj, kaj pa da ... in zdajci misli neumnica, da bo ob njegovi strani sam paradiz, ter je pripravljena roditi otroke sovražniku svojega naroda!“

„Končaj!“ je kriknil oče in planil kvišku. Zile na čelu so se mu napele v skrajni razjarjenosti. „Schratten je mož, da je malo takih! Človek, ki govori o cesarju tako spoštljivo in poroči deklet — on, kot plemenitaš — čeprav mu njen oče ne more naštetih več kakor bore dvajset tisoč kron ...“

„Torej ste mu jih naštelih — kar na mizo?“ je vzkliknil sin in vstal takisto, kakor da mu je šinila v glavo huda slutnja.

„Naštel — kar na mizo!“ je ponovil oče s kmetskim ponosom.

„In kam sta odšla na ženitovanjsko popotovanje?“

„V Pariz!“ se je odrezal stari. „Schratten pravi, da je na Laškem zdaj že premalo nobel.“

„To ni res!“ je vzkliknil Ivan. „V Pariz nista šla, ker ju je srečal moj prijatelj v Zemunu — na poti proti Carigradu ...“

Nato je povedal očetu v kratkih besedah vse, kar je že znano našim bralcem, ter položil predenj tajinstveno Jeričino pismo na listu iz Prešernovih poezij.

„In še nekaj, oče,“ je dodal nazadnje. „Jerici je tako ugajala njegova črna brada — v Zemunu pa je bil obrit, gol kakor lonec!“

Oče ga je gledal izprva posmehljivo, nato neverno, nazadnje pa se je izpremenil ves njegov obraz: spodnja ustnica se je začela tresti, in oči so zastrmele v široki, otroški plahosti.

„Grom in strela!“ je zamrmral, povešaje glavo. „To so čudna znamenja: v Carigrad, ko mislimo vsi, da se vozita proti Parizu ... obrit, ko je nosil prej brado ... in tole Jeričino sporočilo ... Ne, ne, to ni mogoče!“ je vzkliknil nenadoma, izkušaje se otresti strašne misli. „Kaj se ti blede, fant! Če bi res ne bilo vse s poštenjem in pravico — Bog nebeški, čemu pa bi bilo vse to? Kakšen pomen bi imelo ... Jezus Marija? Ne, ne ... vse skupaj ni nič, in to pisanje ... ta list ... saj še vrag ne pretuhta babnice, kaj ji pride na um! Pokregala sta se, pa že misli, da je vse pri kraju — ne, ne!“

In boječe se je ozrl v sina, kakor da bi ga prosil, naj potrdi njegove besede — naj reče, da je gotovo vse le videz — da ni mogoče, da ni res, z eno besedo!

Takrat pa se je zdajci zaslišal izpred hiše trd korak.

Prišlec je stopil po stopnjicah do hišnih vrat in poprašal deklet, ki je stala na pragu.

Ivan je spoznal njegov glas!

Zgenil se je v prvem trenutku, da bi planil ven in skrtil nezvanega gosta, skrtil ga kamor koli, samo da ga oče ne vidi ... Zakaj, ni malo ni dvomil, čemu je prišel! Toda že je prislunil tudi oče.

Njegov zdravil, rdeči obraz je prebledel, kakor da je padla slana nanj.

Spogledala sta se: nekaj groznega je šinilo med njima sem in tja, in kakor bi udaril, je stala v dušah obeh enaka strašna gotovost.

Potrkal je na vrata in v sobo je stopil žandarški stražmešter Videc — tisti, ki je včasih obračal oči za Javornikovo Jerico!

„Kaj — kaj pa je?“ se je izvilo očetu.

„Službeno, gospod Javornik, službeno ... Vašega zeta iščemo — vašega gospoda zeta!“ je dodal stražmešter s porogljivim povdankom.

„Mojega zeta!“ je zakričal Javornik z nečloveškim glasom: „Kriste nebeški — kaj pa hočete mojemu zetu?“

„Le mirno, gospod Javornik, lepo mirno! Veste, uradna oseba je uradna oseba ... Torej, kje se zdaj nahaja vaš gospod zet? Prišlo je pismo — takšno, veste, ki mu pravijo tiralnica. Popis in slika soglašata do pičice — tu poglejte. Posebno znamenje: brazgotina nad desnim očesom ... Izdaja se za von Schrattena; sicer ima pa svojih petnajst imen.“

„Tak kaj pa je naredil, za Kriščevo voljo?“

„Z dekletu kupčuje! ...“

„Jezus Marija! ... Moja hči! ... Moje dobro ime ... Moj otrok! ...“

Kakor težka gruda se je sesedel bogataš na kmetski stol, ki je stal zaničevan in pozabljen med novodobnim pohištvo ...

„Oče! Pomirite se ... za božjo voljo!“ je zaječal Ivan v smrtnem strahu in podprl očeta, da se ni zvalil na tla. „Saj še ni prepozno ... oče, lepo vas prosim ... saj sem prišel, da jo grem iskat! ...“

„Iskat ... Jerico! ... Ta lopov ... mojega otroka! ... Poštene hiše poštena hči — in vsak pes ... ki pride s ceste ... vsem na ...“

„Moj Bog, kaj pa je to?“ je zagodrnjal stražmešter in skočil po dekletu.

Veža se je napolnila z ženskim jokom; kuharica Meta je planila v izbo in ploskala z rokami.

„Blagor materi, da jo krije hladna zemlja!“ je zamrmral Ivan, polagaje težko očetovo telo na zofo. „Janez naj zapreže, kar more najhitreje, in po zdravnika!“ je zaklical. „Ve pa prinesite vode in jesiha!“

Nepričakovani udarec je bil zadel starega s strašno silo. Obličje mu je zardelo kakor škrlat, ustnice so mu posinele; namesto besed je prihajalo iz grla nerazumljivo hropenje. Po zagorelem moškem licu pa sta spolzela dva curka debelih, vročih solz ...

Odpenjaje očetu srajco, je mignil stražmeštru z očmi, da naj ostane v bližini. Jokajoče ženske so začele močiti staremu Javorniku sence. Nabralo se je sosedov, in sleherni je priporočal, kar je vedel in znal. — Toda nesrečnežu se ni hotela vrniti zavest; le tisto težko, bolesto grgranje mu je vrelo iz prs, kakor tožba, zgovornejša od vsake človeške besede.

Voz z zdravnikom se je pripeljal v divjem diru. Doktor, resen in postaren mož, je poizvedel s par besedami, kaj je gospodarju; nato je velel Ivanu, naj ga puste z bolnikom samega.

Takrat se je ozrl mladi mož po stražmeštru in ga našel slonečega na vrtnem plotu. Ko je dvignil žandar obraz, je videl Ivan vse njegove črte skrčene v izrazu muke in potrnosti.

„Gospod Javornik,“ je zaječjal žandar, „če bi bil vedel, da bo tako hudo ... strela božja, kdo je pa mislil! A to vam povem: ljudje pravijo, da sem gledal za vašo sestro, in menda ... bo res tako ... To se ve, prebogata je bila zame: še mi-

sliti ni bilo, da bi izpregovoril... A tiste tedne, ko so začeli govoriti, da jo dajejo onemu falotu — da bi ga zemlja požrla! — veste... ves čas mi je sililo v možgane: Kaj če bi ga enkrat ponoči... s temle svojim... in krčevito je stisnil puško pri bajonetu. „Pa ga le nisem — škoda je bilo... In tudi vi ste bili zoper to... in vsa vas... o, kako prav smo imeli vsi!“

Nato mu je povedal, kako da je prišlo naročilo: takoj aretirati! Von Schratten je bil eden najnevarnejših kupčevalcev z živim mesom, s tisto ubogo, zapeljano robo, ki polni pohotne brloge širom sveta... A kam slediti za njim?

Ivan mu je povedal svoja domnevanja.

„V Carigrad?“ je vzkliknil stražmešter žalostno. „Na Turško? Tam ga ne doseže roka pravice!“

„Doseže ga moja!“ Ivan je zaškripal z zobmi. „In če se mi skriva v sredo zemlje...“

Takrat pa je prihitel doktor iz hiše; vesela vest se mu je brala na obrazu.

„Zavedel se je! Govoriti še ne more, toda z rokami giblje in ozira se... gotovo išče vas! Hitite k njemu!“

Očetove oči so zasijale, ko je stopil Ivan k postelji, kamor so ga bili prenesli. Hotel je govoriti, toda jezik se je valjal nerodno po ustih; slišalo se je le zamolklo mrmranje. Zdajci pa se je zgenila roka; dvignila se je rahlo — slabotno — in pokazala z drhtečimi prsti na omaro, ki je stala v kotu; stari Javornik je spravljaval vanjo lovske puške in denar.

Odprl jo je in pokazal očetu debelo rdečo listnico.

Bolnikova roka se je spustila na odejo; oči so odgovorile:

„Da, da!...“

Stopil je k postelji, ter pomolil očetu odprto listnico.

Počasi, s silnim naporom je izvlekel Javornik dva nova tisočaka; sin je iztegnil roko.

„Da, vzemi!“ so rekle bolnikove oči. Roka pa se je dvignila iznova in se pričela gibati, kakor da bi mahala:

„Pojdi, pojdi!“

Ivan se je sklonil k očetu:

„Za njo?... Iskat Jerico?... Kaj ne da, oče?“

„Da, za njo — iskat jo! Reši jo, dokler ni prepozno!“ so zaprosile oči; jezik

se je premaknil v ustih, in vzgrgralo je polurazločno:

„Da... iskat...“

Vprašujoče je pogledal Ivan zdravnika. Ta pa je potipal mladega moža po rami:

„Nič nevarnega, mladi mož... Ako ne pride kako novo razburjenje, bo vse dobro čez teden dni. Samo čuvati ga je treba — skrbna postrežba in nič razburjenja — to je prva stvar!“

Dve uri nato se je odpravil Ivan zopet na pot. Očeta je priporočil staremu stricu Martinu, ki je sameval v Javornikovi bajti, in Meti, ki je bila hiši druga mati, odkar je spala ranjka Javornica tam za cerkvijo svoj poslednji sen.

Ponosno so sinele planine v popoldanskem solncu in milo se je storilo Ivanu, ko je pomislil:

„Z Bogom, Triglav moj, in vi vsi, kar vas je njegovih bratov! Z Bogom, oče, ki trpiš tako kruto za svojo slepoto — z Bogom ti, domača vas. Ali se ne vidimo nikdar več, ali pa kmalu spet, srečni, poštene in — maščevani!“

(Dalje.)

Vabilo na naročbo!

„**Za svobodo in ljubezen**“ je velezanimiv, krasen roman z Balkana. Spisal ga je odličen slovenski pisatelj, ki je prepotoval ves Balkan. V romanu „Za svobodo in ljubezen“ so večje opisane krute razmere, ki so vladale na Balkanu pod turškim jarmom. Divji zatiralci slovanskega življa na eni, junaški vstaši (komite) na drugi strani, velika zanimivost in napetost dejanja — vse to bo gotovo vstreglo mnogostranskim željam po po lepi in zanimivi povesti z bližnjega juga. — Kdor hoče letos čitati velezanimiv roman o naših bratih na Balkanu, naj se naroči na „Slovenski Ilustrovani Tednik“, ki stane le 2 kroni za četrto leto, za mesec dni pa samo 70 vinarjev.

„Slovenski Ilustrovani Tednik“ je nepolitičen in nestrankarski list, ki priobčuje slike in opise zanimivih dogodkov, znamenitih oseb, krajev itd. Priobčuje tudi romane, povesti, humoreske, smešnice, novice itd.

„Slovenski Ilustrovani Tednik“ je edini slovenski list te vrste in ne bi smel manjkati v nobeni slov. hiši. Naročite si ga!

„Slovenski Ilustrovani Tednik“ se je vsled svoje zabavne in poučne vsebine, posebno pa radi zanimivih slik, ki jih priobčuje v tako obilnem številu, vsepovsod priljubil.

Vsak naročnik dobi vsako leto zastoj in poštnine prosto tudi obsežen bogato ilustrovan koledar. Kdor plača polletno naročnino in še 40 h za svoj, dobi brezplačno lepo, veliko sliko Prešerna, Jurčiča, Gregoršiča ali Aškerca.

„Slovenski Ilustrovani Tednik“ nudi vsakomur obilo zabavnega in poučnega čtiva; zato vabimo vse, ki še niso naročeni, naj ga takoj naroče. „Slovenski Ilustrovani Tednik“ stane:

	celoletno	polletno	četrletno	mesečno		celoletno	polletno	četrletno
v Avstroogrski	8 K	4 K	2 K	70 h	v Ameriki	3 dol.	1½ dol.	75 cent.
v Nemčiji	12 K	6 K	3 K	1 K	v ost. inozemstvu	14 fr.	7 fr.	3.50 fr.

Naročite si ga s tem, da pošljete naročnino po poštni nakaznici ali pa zahtevate po dodisnici, da Vam pošljemo eno številko na ogled in priložimo poštno položnico, po kateri nam pošljete naročnino.

Novi naročniki dobe lahko še vse letošnje številke ali pa se lahko naroče začeni s 1. februarjem 1913, ker tedaj je začel izhajati v „Slovenskem Ilustrovanem Tedniku“ novi roman „Za svobodo in ljubezen“. **Naročite si ga takoj! Razširjajte ga!**

ako je sploh kaj bil tam. Ob enem bi jim pa nasvetovali, da se namažejo z žavbo potrpežljivosti; prišlo bo počasi vse na vrsto. Ako imajo kake posebne želje, vedo, kam se imajo obrniti.

Sicer pa prav nič ne simpatiziramo z »Razburjenim levom« in se ni malo ne razburjamo; iz skušnje vemo, da je lahko kritizirati, mnogo težje pa delati in da delo med nami Slovenci še nikoli ni rodilo priznanja. To opažamo letos zlasti pri obisku predstav, ki kljub vsemu trudu zastaja za lanskimi. Enemu so cene previsoke, ker morda pričakuje, da bo družstvo gosta plačalo iz svoje prazne blagajne, drugemu se igra preveč dram, tretjemu zopet preveč burk, tako da res ne vemo, ali ne bi kazalo igrati eno leto same drame, drugo same burke in tretje same Rokovnjače, Legionarje in »Desetega brata«; morda bi bil tako vsak posameznik vsaka tri leta v svojem elementu. Večina narodne inteligence bi pa seveda potem vsaj upravičeno hodila v nemško gledališče, kar sicer sedaj tuči dela, ker za naše dramatično družstvo popolnoma zadostuje, ako pride enkrat ali dvakrat na leto k predstavi, vsaj dobiva družstvo deželno, mestno in še druge podpore kar na tisoče in ima 600, pardon 60 članov in še ti nimajo nič od dramatičnega društva, kakor pravico zahajati k predstavam, medtem ko dobivajo pri drugih društvih vsako leto zlato uro ali vsaj srebrno verižico. Pikre so te besede, ali žalibože resnične in upravičene. Obenem pa za letos tudi prve in zadnje. V par mesecih bo občni zbor in takrat bodo na razpolago vsa mastno plačana mesta v odboru in intendanci, samo dvomimo, da jih bodo hoteli nezadovoljneži in kritikastri prevzeti, kajti v dramatičnem društvu je treba delati ne samo po dnevi, ampak pozno v noč in povrhu nositi še denarne stroške za to delo, kar najbolj občutijo in vedo oni, ki to delo bližje poznajo. Zato se bomo vsi oddahnili, ako nas prej ko mogoče pošljete v penzijo! Da boste pa vsi prepričani, da smo se korenito poboljšali, ker na stara leta postane človek bolj mehak in pristopen, se bomo šli 23. svečana zopet enkrat »Rokovnjače«. Morda bodo mladi vojaki, ki pa ne bodo nikdar vojaki, ker pri nas šeni vpeljana ženska vojaška dolžnost, privabili v gledališče vse, kar narodno čuti, še celo ne, ki letos našega gledališča od znotraj še niti niso videli. (Ali je to mogoče? Opomba stavca). Ako vam pa to tudi še ne zadostuje, bomo še z večjo igro, ki jo že skrbno pripravljamo in smo jo morali ravno zaradi obsežnosti predpriprav za en teden preložiti, skušali zopet doseči izgubljeno milost, kajti 2. sušča zvečer vam pokazemo veliko zgodovinsko igro »Benhur«. Ta igra po opremi in vsebini prav nič ne zaostaja za igro »V znamenju križa«, ki je edina vzbudila enkrat pozornost vsega narodnega občinstva od blizu in daleč in štirikrat napolnila hišo. Nekateri veččaki so še celo mnenja, da »Benhur« nadkriljuje »V znamenju križa«; ali je pa njihova trditev upravičena, bo pokazala igra sama in pa poset.

I. ISTEK.

Občina Št. Pavel v Savinjski dolini.

(Piše Josip Vidic.)

Žele sem videti hrib in gaj,
Hrepenel sem po njem iz daljine,
Pozdravljam v Tebi te sedaj,
Kraj tihi — domovina!

„Bilec“.
Sloven'c, Tvoja zemlja je zdrava
Za pridne nje lega — najprava.
Vodnik.

Izmed vseh krajev ali občin, ktere obsega celjski okraj in kteri so večinoma hkrati župnije ali fare in tudi šolske občine, odlikuje se v vsakem oziru kraj, občina in fara Št. Pavel pri Preboldu v Savinjski dolini in sicer po svoji krasni in prijazni legi v sredini srednje Savinjske doline, po precejšnji velikosti s svojimi raznovelikimi hribi in griči, s savinjskim Triglavom »Mrzličo«, lepo ravnino, zdravim zrakom, čisto vodo in belimi gladkimi cestami ter prijetnimi sprehališči, z urnimi potoki, mirnimi ribniki, lepimi cerkvami, ponosnimi gradovi in razvalinami ter veliko tovarno predelnico. Odlikuje se Št. Pavel po svojih koristnih učnih napravah, z novo šestrazredno ljudsko šolo, novo farno cerkvijo, s pošto in telegrafsko postajo, orožniško kasarno.

Posebna podvzetnost, delavnost, pognost, naprednost in odločnost odlikuje Št. Pavlana v veliki meri. Ljudstvo je premožno in kraj denaren radi tovarne, a zato pa tudi radodarno v dobre namene. Priča temu so lepe hiše, velike vasi itd.

Jako mična in krasna je Št. Pavelska okolica in razgled v sosedne občine, kamor se lahko ozira oko in naslaja s pogledom v krasno naravo iz raznih razgledniških točk

po občini, tako da človek nehoti očaran po tej lepoti kraja vsklikne besede:

Lepšega ni, kakor si Ti, za me nikjer
na sveti; za te živim, za te gorim,
kraj moj domači, premili!

„Il. slov. berilo“.

Št. Pavel v Savinjski dolini leži na južni strani srednje Savinjske doline v celjskem okraju, po bližnjem obrobem brdji po priliki v sredi med Celjem in Vranskim pod 32° 44' vzhodne dolžine in 46° 14' severne širine, kakih 237 m nad morjem. Razprostira se na desnem bregu Savinje in razven 3 do 4 hiš pod veliko cesto, ki reko pri tako zvanem Grobeljskem mostu preseka, ter se deloma širi v ravnini po polji ob vodi Boljski, deloma pa se spenja višje gori po gričih in hribih. Glede na površje zemlje razpada vsa občina približno na dve polovici: na severno »ravno« in na južno gričasto, kateri spaja le jako neznatna stopnjevina, ter meji na občine: Gomilsko, Braslovško, Polzelsko in Št. Petersko na severu, Grižko na vzhodu, Trboveljsko in Reško na jugu in zopet Gomilsko na zapadu. Prostora zavzema občina natančno 214935 ha in šteje 2650 prebivalcev v blizu 450 hišah.

(Dalje sledi.)

Gospodarski paberki.

Rešitev domače živine iz hleva ob izbruhu požara.

Znano dejstvo je, da popolnoma zgubijo glavo sicer mirno in trezno misleči ljudje ob izbruhu ognja, ko jim hoče divji element uničiti vse njihovo premoženje. Navadno si ne vejo in ne znajo pomagati pri rešitvi, ampak letajo, begajo semtertja in tarnajo.

Sicer je gašenje ognja in rešitev raznih objektov v prvi vrsti naloga ognjegascev. Ker pa teh navadno ni takoj na mestu — žalibože imamo doma na Spodnjem Štajerskem tudi zelo malo ognjegasnih društev — so pri izbruhu ognja domačini in sosedje naravnost nenadomestljivi; kajti uspeh gašenja in rešitev živine, obleke, živil, raznih dragocenosti, nadalje obramba sosednjih poslopj itd. je v prvi vrsti odvisen od tega, ali so posegli takoj in primerno vmes dotičniki, ki so najprej zapazili rdečega petelina na strehi. Naloga ognjegascev je potem, dovršiti rešilna dela.

Vsakterega dolžnost je, krepko pomagati pri gašenju in rešitvi in si naj vsteje vsakdo v čast, da je mogel pomagati svojemu bližnjemu.

To se zlasti lahko zgodi pri rešitvi domače živine. Seveda mora biti dotičnik znan z navadami domače živine in mora poznati tudi potrebna rešilna dela. V tem daje strokovnjak Al. Riedel približno te-le nauke.

Gotovo ste že opazovali, da sili živina pri požaru, ako smo jo spravili iz hleva, na vso moč zopet nazaj vanj. Vzrok temu je svetloba vlamena, ki živino prestraši in zbega. Živina išče instinktivno varstva in zavetišča ter beži nazaj na svoje stališče v hlev, na katerega je navajena. Ravnotako ste gotovo tudi že imeli priliko opazovati, da se živina pri požaru ali v drugi nevarnosti odtrga od jaslji in se stisne skupaj gručo, tako da posameznih živinčet ne dobiš zlahka od gruče proč, zlasti ne konj in ovac. Navadna prikazen ognja jih je vznemirila in ostrašila. Ker slutijo nevarnost, stisnejo se skupaj, da bi se skupno branila. Iz istega vzroka (ker je nenavadni blišč) si poiščejo živali pri požaru najbolj oddaljen in najbolj temen kot v hlevu, od koder jih človek ne more nikamor spraviti.

Pametujte tedaj sledeče:

- Ne odvezujte vse živine naenkrat!
- Zavežite naglo živini oči in jo peljite posamezno iz hleva, to pa zlasti konje!
- Le v najhujši sili odvezite vso živino naenkrat! Jedno živinče potem takoj s silo izvlečite iz hleva, druge pa za njim iztirajte s palico.

Najboljše je, če imajo hlevi več vrat na nasprotnih stenah, tako da lahko izpustimo živino iz hleva ravno na nasprotni strani ognja. Ako je sila, naj se vseka v steno luknja in tako predere zid.

Perutnino polovite in vtaknite v vreče, ali pa jo zaprite kam drugam, v prostor, ki je proti ognju zavarovan. Sicer perutnina zleti nazaj v ogenj.

Najtežje je rešiti svinje iz gorečega poslopja. Te se morajo — če je le mogoče — povezati in naravnost zanesti na plano na vareu kraj.

V splošnji zmešnjavi se navadno pozabi na skrbne bučelice, ki potem pokerkajo vročine in dima.

Zadelajte okence vsakega panja — skozi katero letajo čebele na pašo — in zanesite rahlo panje na varno. Tamkaj pa takoj odprite okenca panjev, da se ne zadušijo čebele.

Pri rešitvi živine opustite vsak vrišč, tudi glasno klicanje in kričanje. Pazite na svojo varnost; delajte, kolikor se da mirno, in sicer zmiraj dva ali trije možje skupaj.

Zlasti je dobro, če je pri rešitvi živine navzoč tudi pastir ali pa ona domača oseba, ki je živino krmila in ji dajala jesti. Živina pozna glas teh oseb in se da rajše spraviti iz hleva.

Veliko napako delajo kmetovalci pri stavljanju s tem, da si zgradijo poslopja tako, da stoji navadno hiša na jedni strani (recimo severni), na drugi, nasprotni strani hiše pa škedenj (toraj na južni strani), na vzhodni strani med hišo in škedenjem so postavljeni hlevi, tem nasproti (tedaj na zahodni strani) pa je pozidan svinjak. Na sredi vmes med temi stavbami je gnojišče in velika gnojiščnica. Vrata hlevov so napravljena na gnojiščni strani. Razdalja med posameznimi poslopji je zelo majhna, pogostoma je pravcata odprtina ali predor (tunnel), skozi katero se komaj in komaj pripelje voz z gnojem.

Na severni strani: hišno poslopje.

na južni strani: škedenj (parma, gumno, pod).

Ako pa je med dvoje poslopj le nekoliko razdalja, gotovo je tam dal gospodar postaviti visok plot, pa še seveda brez lese. Če izbruhne ogenj, kako hočete potem rešiti živino; zlasti če nimate še jednih vrat iz vsakega hleva na zunanjo stran, na prosto?!

Pomislite to! Ako si daste napraviti še jedna vrata pri že postavljenih svojih hlevih, ki vodijo ven na nasprotno stran gnoja (v našem slučaju na izhodno stran) imate le malo stroškov in dela, v slučaju ognja pa si lahko pomagate.

Navadno se hlevska vrata odpirajo na znotraj. V nevarnosti sili vsa živina naenkrat k vratom, ki se zaprejo. Pomoč je od zunaj potem dosti bolj zamudna in težavna, živinica ne more iz gorečega hleva in zgori. Uvažujte kmetovalci tudi to okolnost in si dajte prestaviti hlevska vrata, kar vam znabiti še more kedaj zelo koristiti, nasprotno pa vam žepa to delo samo gotovo ne bo preveč izpraznilo.

J — ž — č v „Gosp. Glasu“.

Ali breji kobili škoduje, če se vprega pod gepelj? — Vpreganje pod gepelj je sploh precej mučno za vsakovrstno vprežno živino in je za živahnejše konje še slabše kakor za počasne vole. Delo pri gepelju je za žival tem mučnejše in tem težavnejše, čim manjši je krog. Posebno slabo je za živali, vprežene pod gepelj, če jih ne znamo pravilno poganjati in ustavljeti, ker jih zelo razburja sunkajoče potegovanje in hipno ustavljanje, pri čemer jih drog suje v zadnji konec. Pri hoji v krogu na vsak način tudi možgani trpe, in to tem bolj, čim manjši je krog. Iz tega sledi, da vprega brejih kobil pod gepelj nikakor živalim ni koristna, a ker se tej priliki ne da izogniti, se je moramo vendarle posluževati, biti pa moramo pri delu skrajno previdni, da se mučenje vprežene živali po možnosti prepreči. Previdna raba brejih kobil za vprego pod gepeljem v prvi polovici brejosti ne more škodovati, dočim bi porabe takih kobil proti koncu brejosti nikakor ne priporočali. Seveda konji niso vsi enaki in so na to delo že vajeni konji, oziroma breje kobile, lahko dlje časa rabijo in istotako tudi breje kobile, mirnega značaja dlje časa kakor iskre in razburljive.

Kako se da gosja trava na travniku zatreči? Gosja trava je na zemljiščih, ki imajo zanj ugodno prst, zelo nadležen plevel. Gosja trava poganja nadzemeljske izrastke, ki se radi in hitro okorenijo, zato se ta plevel tako hitro razširja. Gosja trava prenaša sirove sprsteninske kisline, ki jih je obilo v sočnati prsti, dočim žlahtne travniške rastline teh kislin ne prenašajo, zato gosja trava zaduši na takih tleh druge rastline. Prvi pogoj je sirove sprsteninske kisline v prsti razkrojiti, oziroma otopiti, kar se doseže s pridnim prepračevanjem tal in z gnojenjem z apnom. Priporočila se jeseni narediti praho ter obenem zemljišče z apnom dobro zagnojiti, t. j. dati na ha kakih 12 do 15 q ugašenega apna. Spomladi zasadi praheno njivo s krompirjem, ki ga pridno okopuj in osipaj, da se zemlja dobro prezračuje in gosja trava sproti uničuje. Drugo jesen naredi na krompirišču zopet praho in po-

gnoji ga jeseni na ha do 600 kg Toma-sove žlindre in ravnolotiko kajnita. Tako ob-delano zemljišče bo konci prvega leta že do-kaj zboljšano in prav gotovo nič več tako močno z gosjo travo zapleveljeno. Drugo leto spomladi obsej zemljišče s primerno mešanico semena trav in detelje, in sicer pod kako jaro žito, ki je še zeleno za zeleno k'lajo pokositi, preden odevete. Na dobro ob-raščeni in obsenčeni njivi, ki je bila prej pravilno obdelovana, bo jaro žito in meša-nica trav in detelj mogla bujno rasti ter prav gotovo zaduši gosjo travo. »Kmet.«

Kaj je vzrok, da novorojeno tele težko diha, in kako se temu odpomore? — Vsako novorojeno tele zelo hitro diha, in kdor tega ne ve, se mu zdi, da je mlada žival bolna. Tako težko, oziroma hitro dihanje je torej naravno in se sčasoma izgubi, ko je žival starejša. Pač pa more tele imeti tudi kako prirojeno napako na sreu ali v plučih, vsled česar težko diha, in v tem slučaju se ne da nič storiti; če se napaka do pravega časa sama od sebe ne popravi, je najbolje tele prodati mesarju. »Kmet.«

Ne kupujte srečk! Kmečki list »Hrvat-ski Narod« piše: »Čitamo v zagrebških li-stih, da neka »Slovenska Straža« v Ljubljani ponuja na korist Cirilo-Metodskih zidarjev v Zagrebu srbske državne ter turške in še neke druge srečke. Ponuja jih na obroke. Bratje! Ne kupujte srečk na obroke in ne dajte se zapeljati. Pamet v teh dragih časih! Posebno ne kupujte turških srečk! Te so že enkrat bankrotirale. Najprej so izplačevale najmanjši dobitok s 400 franki, odkar pa so bankrotirale, pa plačajo le še 240 frankov ali 60%. Bog ve, če te srečke s sedajno vojsko zopet ne bodo šle v nič. Besedičenje, da mora vsaka srečka dobiti, ni nič vredno: od 1.980.000 turških srečk je sedaj, po 48 letih, izžrebanih komaj 171.000, ostalih 1.809.000 pa se bo žrebalo še do l. 1974. Takrat pa ne bo več ne Turčije, ne nas ne turških srečk. Ne dajte se torej zapeljati. Turška srečka stane v gotovem denarju 220 kron.« Pridružujemo se tem besedam bratskega kmečkega lista z željo, da bi tudi naši slovenski kmetje bili toliko pametni, da ne bodo nasledili priliznje-nim vabilom »Slovenske Straže«.

Za konjerejce. Poljedelsko ministrstvo vabi konjerejce, da priglasijo svoje žrebce, katere hočejo prodati, naravnost ministrstvu z eno krono kolekovano vlogo do konca aprila t. l. Naznanjeni žrebci se bodo ogledali po zastopniku c. kr. žrebčarne in jih bo potem država, kolikor bo sposobnih, kupila jeseni. Posestnik, ki je naznanil svojega žrebca, pa ni vezan, da bi ga ne smel drugam prodati, ravnokot pa tudi država ni vezana žrebca kupiti, če tudi je bil pri ogledu spoznan sposobnim. V naznanilu je navesti rod, velikost, barvo, starost in ceno žrebet in kraj, kjer naj se ga ogleda. Rod žrebca se mora od očetovske in materinske strani nedvomno dokazati. Mrzlokrvni žrebci se bodo kupovali le, če so dopolnili že drugo leto, vročekrvni žrebci pa le, če so najmanj 3 leta stari.

Književnost in umetnost.

Za svobodo in ljubezen. Pretekli mesec so poročali časopisi, da je srbska vojaška oblast dala ustreliti v Skoplju neko žensko, ki se je izdajala za princezino iz Galicije, ki je jako fino nastopala, se znala vrniti v najboljše kroge v Belgradu

ter sodelovala pri srbskem Rdečem križu, v resnici pa je bila zapeljivka, ki je zvajala dekleta iz vseh slojev mednarodnim kupčevalcem z dekleti, v roke. Ko ji je prišla srbska oblast na sled, jo je dala ustreliti. — Ne le desetletja temveč stoletja je cvetela na Jutrovem in še cvete kupčija z dekleti. Ugrabljajo jih s silo, v kultur-nih državah pa z zvijačami, da polnijo h a r e m e pohotnih Turkov. — Ne le v starih časih, ko so še Turki plenili po naših krajih, so vlačili slovenska dekleta v turško suž-nost — znana je povest o Miklovi Zali — tudi v novejšem času je marsikatero slo-vensko dekle zašlo v turško sužnost. In povest o taki — rekli bi moderni Miklovi Zali je roman »Za svobodo in ljubezen«. Ro-man »Za svobodo in ljubezen« opisuje usodo slovenskega dekleta Jerice, ki je bila prodana v turško sužnost in za ka-terto sta njen brat Ivan in njegov prijatelj Srb Dušan tvegala vse, da jo rešita. Ker je bil Dušan komita (član vstajškega odbora v Makedoniji) so jima šli vstaji vsepovsod na roko in v romanu so večje opisani boji in življenje vstajsev in krščan-ske raje. Roman »Za svobodo in ljube-zen« je velezanimiv; da, tako lepe povesti Slovenci še sploh nismo imeli. Gotovo ga bo z zanimanjem čital vsak zaveden Slove-nec in vsaka zavedna Slovenka. Opozarjamo vse čitatelje in čitateljice na današnjo pri-logo ponatis romana »Za svobodo in ljubezen«, ki ga je začel priobčevati »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Čitajte, kajti ta roman je baš sedaj aktualen, ko se od-igravajo na Balkanu svetovno važni dogodki.

Obsežen Koledar je izdal »Slovenski Ilu-strovani Tednik« za svoje naročnike, ki ga dobe zastonj in poštnine prosto. Koledar vsebuje poleg običajne koledarske vsebine razne tabele, par pesmi in povesti, tudi zelo mnogo slik in popoln odvetniški tarif, ki bo marsikom dobrodošel. — Novi naročniki »Slov. Ilust. Tednika« še tudi lahko dobe ta koledar. Priporočamo!

Razne novosti.

»Slovanska lipa.«

Veliko je in na široko raztegnjeno. Slovansko plemo zavzema velikost ozem-lja 19.600.000 kvadratnih vrst in šteje 159.420.000 (po popisu ruskega prof. Florinskega).

Slovansko plemo delimo v tri glavne veje. —

— I. Vzhodna veja, v katero štejemo mnogobrojni ruski narod, ki se deli na Ve-likoruse, Maloruse in Beloruse. —

— II. Južna veja, k kateri pripadajo Bulgari z Makedonci, Srbi, Hrvatje in Slo-venci. —

— III. Zapadna veja, v kateri so Čehi in Moravci, Slovaki, Lužiški Srbi, Poljaki, Mazuri, olezi in Kašubi.

Od vseh slovanskih narodov so najšte-vilnejši Rusi. Za njimi pridejo Poljaki, katerih je 21.700.000, Srbohrvatov je 10.000.000, Čehov $7\frac{1}{2}$ milijona, Bulgarov 5.700.000. Slo-vakov 2.740.000, Slovencev 1.500.000, Kašu-bov 370.000 in Lužiških Srbov 157.000.

Zanimivo je, kako se veliko slovansko drevo deli po veri. —

— Pravoslavnih je 111.540.000, in to Rusov 100.760.000, Srbov 5.450.000, Bul-garov 6.260.000 in ostalih 60.000. Ruskih razkolnikov je 3.500.000, unijantov okoli 4 milijone; od teh 5000 Bulgarov, ostali so Rusi. —

— Katolikov je 37.300.000. Od teh Poljakov 21.150.000, Čehov 7.250.000, Slo-vakov 2.060.000, Hrvatov 3.450.000, Sloven-cev 1.480.000, Rusov 1.500.000, Kašubov 345.000, Bulgarov 50.000, Srbov 15.000. —

— Število protestantov znaša do 1.640.000; od teh je Slovkov 680.000, 550.000 Poljakov, 230.000 Čehov, 142.000 Lužiških Srbov, 25.000 Kašubov, 2.000 Bulgarov. —

— K islamu jih pripada 1.230.000, in sicer 860.000 Srbohrvatov ter 370.000 Bulga-rov.

Ti zanimivi podatki so točni. Pribiti treba, da nijeden katoliški slovanski rod ni svoboden!

Poplave v Ameriki. Veletok Misipipi je poplavljal na krog tisoč kvadratnih metrov zemlje, ker se je porušil vzhodni nasip obali. Nasadi so uničeni. Prebivalstvo je zbežalo.

Zaradi špijonaže v prilog Avstriji je bil v petek pred poroto v Vidmu na Laškem obsojen avstrijski Furlan Ivan Comar na 23 mesecev in 20 dni zapora.

Novo orglje v čenstohovskem samostanu zgoarele. Iz Varšave poročajo: V tvornici za orglje trdke Rieger v Karvinu v Šleziji so naročili za samostan v Čenstohovu nove orglje za ceno 200.000 kron, ki so bile pred kratkim gotove. Ko so orglje pripeljali v Čenstohov, so jih dali v neki skedenj. Te dni je na skednju izbruhnol ogenj, ki je uničil tudi orglje. Ogenj so zanetili. O storilcu nimajo sledu.

Silni pomorski viharji. Od francoske obali došli brzojavni javljajo, da prihajajo z vsakim parnikom nova poročila o groznih pomorskih viharjih. Parnik »Karolina« je težko poškodovan, ker so na njem eksplodi-rali kotli. Pri tem je bilo 7 mornarjev ubitih. Parniku »Lerreine« je odrgalo valovje štiri rešilne čolne, dočim je dobila ladja »Vene-cija« težke poškodbe na zadnjem krovu in je pogoltnilo preplavljajoče valovje dva mor-narja.

En milijon osemstopenetdeset ločitev. V Newjorku se je sešla te dni komisija, ki ima nalogo sestaviti načrt postave glede ločitve zakona za vse Zedinjene države. Komisija je razpolagala z velikimi statističnimi podatki in konstatirala na svoje veliko začudenje, da je bilo zadnjih 40 let v Ameriki izvršenih 1,850.000 ločitev zakona. Zadnje leto je bilo v Zedinjenih državah 100.000 ločenih zak-onov; šlo je pri tem za usodo 70.000 otrok. V vsem ima Amerika rekord!

Deček z brkami. Dr. Sarkanyi, zdravnik, je našel v občini blizu Nagy Szalante 6let-nega dečka s prav lepimi brkami, za ka-koršne bi ga zavidal marsikak gospodič. Zdravnik je opozoril na ta nenavaden pojav medicinske kroge.

Strašen čin zblaznelega vojaka. V Neve-sinju (v Hercegovini) je bil 19. jan. podde-setnik Rzabek na straži v neki leseni baraki. V sobi so bili še 4 infanteristi. Naenkrat je stopil poddesetnik k svoji postelji, snel puško, jo nabasal, se vlegel na tla in koman-diral »Einzelfeuer« ter začel streljati. Predno so se vojaki zavedli, so bili že trije smrtno nevarno ranjeni. Samo enemu se je posre-đilo uteči. Ta je poklical stražo, ki je pozvala Rzabeka, naj se uda. On pa je odgovnil s streljanjem. Pričela se je prava bitka, v ka-teri je dobil poddesetnik več krogelj. Ena kroglja je zadela svetilko, ki se je razbila ter zažgala barako. V boju so bili ranjeni 4 infanteristi, med njimi 2 težko. Vsega skupaj je bilo oddanih 80 strelcev. Ob 4. zjutraj so našli Rzabeka sežganega v baraki.

Novo škofijo je papež ustanovil v Reki — Madžarom na ljubo, Hrvatom na škodo.

103kratni morilec. V Čarkovem na Ru-skem Poljskem so zaprli nekega zločinca, ki ima baje 103 umore navesti.

Čez Kras po zraku je priletel nadporoč-nik Holeka dne 25. januarja iz Gorice v Ljub-ljano in drugi dan v Gorico. Letel je 2600 m visoko, dvakrat je v gostih oblakih izgubil smer, zato je potreboval iz Ljubljane v Go-rico eno in tričetrt ure.

Kanal od Donave do Egejskega morja nameravajo napraviti Srbi. Zvezala bi se reka Morava z Vardarjem in bi se napravil kanal iz Ristovca čez Kumanovo v Skoplje. Ta načrt izdeluje ruski inženir Taburno.

Roparska tolpa prijeta. Iz Bruselja poro-čajo: Policija je aretirala 33 članov medna-rodne roparske tolpe, ki so vlagili v razne provinčne banke ter oropali blagajnice. Pri aretiranih so našli za več milijonov vred-nostnih stvari.

Zadnji dopisi.

† Kardinal nadškof dr. Nagl.

Dunaj, 4. febr. Tu je danes po daljši bolezni umrl kardinal nadškof dr. Nagl, star 58 let.

Bolgarski naskok na Drinopolje.

Sofija, 4. febr. Sinoči ob 8. uri 7 minut zvečer se je pričelo obstreljevanje Drinopolja. Grom topov se je slišal daleč okoli. Turški listi poročajo, da se bje pred trdnjavo huda bitka. Bolgari upajo, da bodo zavzeli Drino-polje tekom enega tedna.

Mir se bo sklenil v Carigradu.

Petrograd, 5. febr. Govori se, da je Rusija privollla, če Bolgari Turke pri Čataldži pre-magajo, da smejo marširati v Carigrad in tam diktirati Turčiji mirovne pogoje.

Izpred Čataldže.

London, 5. febr. Bolgarsko in turško vrhovno poveljstvo sta odredili, da ne sme na bojišče noben časnikar in noben vojaški atašé tujih držav. Vsled tega so poročila o vojski jako pomanjkljiva. Vendar pa se čuje, da se je tudi pri Čataldži pričela bitka. Turška armada ima baje nalog, ne napadati, ampak se samo braniti.

Srbsko vojaštvo za Bolgarsko.

Belgrad, 4. febr. V zadnjih 24 urah so odšli preko Belgrada veliki vojaški transporti pehote, artilerije in konjenice na bolgarska bojišča. Močne srbske čete odrinejo tudi pred Skader.

Turška vlada farba.

Carigrad, 4. febr. Vlada je izdala na narod proklamacijo, v kateri pozivlja ljudstvo, naj ohrani mir in red in naj se ne boji, če bodo zopet grmeli topovi. Streljanje nima drugega pomena, kakor da so se pri Čataldži pričeli manevri. Navzlic tej proklamaciji vlada v Carigradu velik strah. Mnogo odličnejših rodbin je pripravljenih na beg.

Opozorjamo ponovno, da na vprašanja glede inseratov ne odgovarjamo nikomur, kdor ne priloži znamke ali dopisnice za odgovor.

Listnica uredništva.

Prlek: Tuintam se rabi to ime, vendar ni preveč v navadi!

G. J. Smolnikar, Zavodnje: Potrjujemo Vam, da nam niste poslali dozdaj še nikakih dopisov.

Vučjavas, Sv. Duh na O. v., Runeč: Smo morali shraniti za prihodnjo številko.

Listnica upravnštva.

B. B., Velenje: Dolgujete za l. 1912.

Spominate se družbe sv. Cirila in Metoda.

MALA OZNANILA

Vsaka mastno tiskana beseda stane 10 vin., navadno tiskane pa po 6 vin. Znesek se mora vpsolati vnaprej, ker se sicer inserat ne priobči.

500 kron

Vam plačam, če moj zatiralec korenin 'Ria-mazilo' me odstrani vaših kurjih oči, bradavic, roženice v 3 dneh brez bolečin. Cena 1 lončka z garancijskim pismom vred 1 krona. Kemény, Kaschau, I. Postfach 12/227 (Ogrsko). 17 14-5

Izurjen trgovski pomočnik, 20 let star, več slov. in nem. jezika, s trgovsko šolo, izvežban manufakturnist in specerist, dober prodajalec, želi nastopiti službo v večji trgovini z mešanim blagom 15. feb. ali 1. marca. Blagohotne ponudbe naj se vpošljejo na upravnštvo tega lista pod naslov „Zanesljiv“.

Izjava.

Podpisana naznanja, da je s svojim možem Martinom Golavšek vsaka kupčija neveljavna. Frančiška Golavšek v Lokrovcu pri Celju.

Sedlarski učenec se sprejme pri: Jakob Kralj, seslar in jermenar, Železniki (Gorenjsko).

Paznanilo.

Slav. občinstvu vjudno naznanjam, da sem pričel mizarstvo obrt v Braslovčah. Potrudi se bom zadovoljiti sl. občinstvo z vestnim in točnim delom. Franc Osterman, mizar. Braslovče.

Stanovanje (1 soba 1 kuhinja) se odda s 1. aprilom v Celju. Kje, se izve, v našem upravnštvo.

Pri revmatizmu in neuralgiji

lajša bolečine pri protinu, vsesava otekline členov in jih dela zopet gibljive; pri mrazu odstrani neprijetni mravljinčji občutek v kratkem času; za vribanje, masažo, obkladke in kopeli pripravni

KONTREVMAN

Besedna znamka varovana. Pozor na ime preparata in izdelovalca.

Tudi pri daljši rabi brez vsakih neprijetnih ali škodljivih posledic, zato bolje nego vsi dozadaj rabljeni naravni predmeti.

1 tuba 1 krono.

Po pošti, če se pošlje naprej
1 K 50 v. se pošlje 1 tuba } franko.
5 " " " " 5 tub }
9 " " " " 10 " }

Izdelovalec in glavna zaloga
B. FRAGNER, lekarnar

c. kr. dvorni založnik, Praga III., št. 203. Dobi se v lekarnah. V Celju v lekarnah M. 44 Rauscher in Oton Schwarzl. 40-1

Vabilo

občnemu zboru,

ki se vrši v nedeljo 23. februarja ob 3. uri pop. v zadržni pisarni po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1912.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Jurju ob J. ž. zadruga z neomejeno zavezo.

Jos. Čretnik. Ivan Oset.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:
1 kg sivega dobrega, puljenega 2 K, — boljsega 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K belega puhastega 5 K; 10 h; 1 kg vefefinega, sneznobelega, puljevega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha sivega 6 K; 7 K; belega finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. — Kdor vzame 4 kg, dobi franko. 16 26-3

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnikoma, vsak 80 cm dolg 60 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 1. K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50, 4 K. — Pernice 200 cm dolge 140 cm široke 13 K, 14-70 K, 17-80 K in 21- K; zglavniki 90 cm dolge, 70 cm široke K 4-50, K 5-20, K 5-70; podpernica iz močnega rižastega gradina 180 cm dolga in 116 cm široka, K 12-80, K 14-0. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se povrne denar.

S. BENISCH, v Dešenici št. 775. Češko.

Bogato ilustrirani ceniki zastoj in franko.

Pozor! 38 7-5 Čitaj!

RASTLINSKI ELIKSIR

je napravljen iz najboljših zdravilnih gorskih rastlin in po zdravniških strokovnjakih preizkušen kot najboljši zdravilo proti vsem boleznim želodca, črev, jeter, ledvic in vranice. Zdravi najbolj zastarele bolečine v želodcu, odstranjuje krče, daje slast in pospešuje prebavo, čisti kri pomirjuje živce ter jači in krepi ves život. Zato naj ga naroči vsaka hiša. Na razpolago mnogo priznanic in pohvalnic. Pošilja se po povzetju ali predplačilu zneska.

Prejela sem Vaše steklenice, ker mi dobr delujejo. Prosim, pošljite mi še tri velike steklenice „Rastlinskega eliksirja“. Franciška Potočnik, Kavče, p. Velenje (Štajersko). 3 vel. ali 12 mal. steklenic franko vsaka pošta 5 K 20 vin. 6 " " 24 " " " " " 8 " 80 " 9 " " 36 " " " " " 12 " 80 "

Dobiva se samo pri meni. Prosim točno adresirati: Lekarna k Spasitelju, Koprivnica, (Hrvatska).

Jabolk in krompirja

več vagonov, vsako množino, kupi tvrdka

Rudolf Pevec v Mozirju.

Cene po dogovoru.

72 13-4

Radi preobloženosti z drugim delom prodam pod jako ugodnimi pogoji, pod tovarniško ceno svojo dobro upeljano

sodavičarsko obrt.

Pogoji jako ugodni. Obrt je jako dobro vpeljana in daleč naokrog razširjena. Kupci se naj oglašijo pismeno ali ustmeno pri Gašparju Boltetu, posestniku, gostilničarju in izdelovalcu sodavice, Ljubljana, Rimska cesta 17.

83 3-3

Najboljše in najmodernejšo sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje št. 303. Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštine prosto.

Slikar in pleskar Mihael Dobravc

Celje, Gosposka ulica 5

46 51-1

prevzame vsa dela dekoracijske, slikarske in plesarske stroke, katera izvršuje solidno in po najnižjih cenah.

Največja iznajdba nove dobe

je žepna ura „Concurenz“ s pravim švicarskim kolesjem, 30 ur idoča, z emajlno številnico, lepo graviranim okrovom, K 3-90, 3 komadi samo K 10-50. — Če ne ugaja, denar nazaj. Na zahtevo pošijem gratis in franko ilustrirani katalog ur, zlata, srebra, urnih delov, vseh vrst orodij, godbenih in galant. predmetov.

F. PAMM, KRAKOV, Zielona-ul. 3-7.

Superfosfat

najuspešnejše, najzanesljivejše in najcenejše

fosfornokislinsko gnojilo za vse vrste zemlje,

dalje amonijakove, kalijeve in soliterne 42 30-3

superfosfate prodajajo vse tovarne za umetna gnojila, trgovci in kmetijske zadruge in društva.

Le Superfosfat v ceni ni poskočil!

Osrednja pisarna društva avstr. tovarn za superfosfat Praga, Pfikopi 17.

LASTNI DOM

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruge ali ne in jih obrestuje nepretirano, to je od vložitvi sledečega dne do dne vzdiga po

5 1/2 0

Rentni davek plačuje zadruga sama in ga ne odteguje vlagateljem.

86 49-3

Avstr. poštne hranilnice račun št. 54.366. Ogrske pošt. hranilnice račun št. 26.283. Telefon št. 48.

Pisarna je v Celju, Rotovška ulica št. 12. Urađuje se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. - 12. ure dopoldne.

Z gotovim uspehom
 se rabi za skrbno vaovanje ran praško domače mazilo.]
 Že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, takozvano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine. Hladi in pospešuje zaceljenje.
Razpošilja se vsak dan.
 1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo 4 pušice, za K 7— pa 10 pušic poštne prosto za vsako postajo avstr.-ogrške monarhije. |
 Pozor na ime izdelka, izdelovatelja, ceno in varstveno znamko. Pristno je po 70 v.
 Glavna zaloga 55 26-15
B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
 lekarna „Pri črnem orlu“
 Praga, Mala strana, vogal Nerudove ul. 230.
 V Celju v lekarnah M. Rauscher, Oto Schwarzl.
 Zaloge v lekarnah Avstr.-Ogrske.

Nič več beganja kadilcev cigaret
OTTOMAN
 ker so glasom razsodbe upravnega sodišča na Dunaju z dne 9. marca 1912. vse imitacije izbrisane.
 335 52-28

IZVIRNI SINGER ,66'
 šivalni stroj 20. stoletja
 Kupujte samo v naših trgovinah ali po naših agentih.
SINGER Co., akc. dr. za šivalne stroje
 Celje, Graška c. 33; Maribor, Gosp. ulica 32; Slov. Gradec, Glavni trg 46.
 Svarilo pred zamenjavami! Vse od drbgih trgovin za šivalne stroje pod imenom „Singer“ ponujani stroji so posneti po enem naših najstarejših sistemov, ki daleč zaostaja za našimi novimi sistemi šivalnih strojev v konstrukciji, uporabnosti in trpežnosti. 36 20-1
 Na vprašanje vedno zaželjeni odgovor. Vzorci za vezenje, gačenje in šivanje gratis in franko.

Maslo

malisno štupo, suhe gobe, vinski kamen, med v satovju, satovje, yosek, jabolka namizna in hruške za mošt, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučne peške, koruzno slamo, smrekove storže, želod, krompir, sploh vse deželne pridelke, kakor tudi petrolejske in oljnat sode ter močnate, solne in otrobne vreče kupi vsako množino veletrgovina **Anton Kolenc**, Celje, Graška cesta 22. 18 35-5

Slikar in pleskar
 prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela kakor slikanje sob, cerkev, gledaliških odrov, črkoslikarstvo na steklo, les itd. :: Zmerne cene. :: Priporoča se za obilna naročila. :: Svoji k svojim!
VIKTOR BEVC
 Celje, Graška cesta 8.

To je najboljša sesalka (pumpa)
 za gnojnice, ki izvrstno dela in je poceni ter brez pogreška. Nad 15.000 sesalk je v obratu in nihče se ne pritožuje in ne zabavlja. Take sesalke kupite le pri, tvrdki
Jože Klement — tovarna kmetijskih strojev Hrebec n. L. (Češko). 9 6-5

Franc Strupi
 Celje, Graška cesta
 priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana, svetilk, raznovrstnih šip itd. Najnižje cene.
Prevzetje vseh steklarskih del!
 35 Na debelo! 52-5 Na drobno!

Trgovina s špecerljskim blagom	Solidna postrežba!	Trgovina z moko in deželni pridelki
IVAN RAVNIKAR, CELJE GRAŠKA CESTA ŠT. 21.		
Po prepričanju mora vsak pripoznati, da imam zanesljiva kaljiva semena n. pr. jamčeno domačo in nemško deteljo, peso rumeno in rudečo, travo, sploh vsa poljska semena, kakor tudi vrtna in cvetlična od tvrdke Mauthner. 51-2		
Glavna zaloga vrvarskega blaga	Na drobno in na debelo. Točna in solidna postrežba.	Glavna zaloga suhih in oljnatih barv

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svinčnike, peresnike, peresa, kamenčke, tablice, radirke, gobe, črnilo, torbice, barve, čopiče, barvane krede itd. ima v največji izberi na zalogi tvrdka 39 52-2	Lastna zaloga ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade. Zaloga raznega papirja.
Goričar & Leskovšek Celje, Graška cesta št. 7.	Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek) Celje, Rotovška ulica št. 2.

77 49-2
Velika narodna trgovina KAROL VANIČ, CELJE
 Narodni dom
 priporoča bogato zalogo manufakturnega in modnega blaga, posebno krasne novosti za spomladanske obleke po zelo nizkih cenah. — Ostanki pod lastno ceno!
 Vzorci na razpolago!

Največja trgovina in velikanska zaloga ur, zlatnine, srebrnine, verig, uhanov, zaponk, priveskov, prstanov z demanti, brilanti in drugimi kamni.
 66 50-3
Za ženine in neveste poročne zlate prstane ter ženitovanjska darila po najnižjih cenah.
 Zaloga očal, naočnikov, daljnogledov itd.
 Naročite cenike! Zastonj! Poštne prosto!
R. SALMIČ, Celje, Narodni dom
 Svoji k svojim.

Pravi : Franek: s kavnim mlinčkom najbolji pridatek za kavo!